

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

ANKARA' DAKİ ÖZENGİN MÜZİK EĞİTİMİ VEREN
KURUMLARIN ÇOK YÖNLÜ İNCELENMESİ

Harun TEPELİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
Dr. Öğretim Üyesi Gözde YÜKSEL

Konya-2018

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Öğrencinin	Adı Soyadı	Harun TEPELİ
	Numarası	13830902101010
	Ana Bilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi
	Bilim Dalı	Müzik eğitimi
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tezin Adı	ANKARA'DAKİ ÖZENGEN MÜZİK EĞİTİMİ VEREN KURUMLARIN ÇOK YÖNLÜ İNCELENMESİ

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

20/07/2018

Harun TEPELİ

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin	Adı Soyadı	Harun TEPELİ
	Numarası	138309021010
	Ana Bilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi
	Bilim Dalı	Müzik Eğitimi
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Dr. Öğr. Üye. Gözde YÜKSEL
	Tezin Adı	ANKARA'DAKİ ÖZENGEN MÜZİK EĞİTİMİ VEREN KURUMLARIN ÇOK YÖNLÜ İNCELENMESİ

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan ANKARA'DAKİ ÖZENGEN MÜZİK EĞİTİMİ VEREN KURUMLARIN ÇOK YÖNLÜ İNCELENMESİ başlıklı bu çalışma 18/07/2018 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

	Ünvanı Adı Soyadı	İmza
Danışman	Dr. Öğr. Üye. Gözde YÜKSEL	
Jüri Üyesi	Prof. Dr. Sema SEVİNÇ	
Jüri Üyesi	Doç. Dr. Oğuz KARAKAYA	

T. C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

	Adı Soyadı	Harun TEPELİ
	Numarası	138309021010
Öğrencinin	Ana Bilim / Bilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi / Müzik Eğitimi
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☐ Doktora ☐
	Tez Danışmanı	Dr. Öğretim Üyesi Gözde YÜKSEL
	Tezin Adı	Ankara'daki Özengen Müzik Eğitimi Veren Kurumların Çok Yönlü İncelenmesi

ÖZET

Ankara'daki Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı özengen müzik eğitimi veren kurumların çok yönlü incelendiği bu çalışmada karma araştırma modeli kullanılmıştır. Araştırma Ankara'da halen faaliyette olan 48 özengen müzik eğitimi veren kurum üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonunda:

- Özengen müzik eğitimi veren kurumların büyük çoğunluğunun 6-13 yaş grubundaki çocuklara yönelik eğitimler verdiği çok az bir kısmının ise genç ve yetişkinlere yönelik müzik eğitim programlarını gerçekleştirdiği görülmüştür.
- Araştırma kapsamındaki müzik eğitimi veren okulların çalıştırdıkları öğretmen sayısının 2 ile 18 arasında değiştiği görülmüştür. Ağırlıklı olarak bu sayının 3 ile 5 arasında değiştiği görülmüştür.
- Kurumların %90'ına yakınında çalgı eğitimi verildiği bununla birlikte çoğunlukla bu tür eğitim programlarının uygulanmadığı görülmüştür.

- Özenen müzik eğitimi veren okullarda, müzik teorisi, müziksel işitme ve solfej eğitiminin düşük düzeyde verildiği görülmüştür. Birçok kurumda bu temel müzik eğitim ders ve konuları işlenmemektedir.
- Ankara ilinde bulunan özenen müzik eğitim kurumlarına gösterilen talep durumuna yüksek ve olumlu düzeyde olduğu görülmüştür.
- Yapılan faaliyetler açısından özenen müzik eğitimi veren kurumların etkinlikleri incelendiğinde büyük oranda halka açık konserler düzenlendiği ve bu uygulamaya halkın katılımının çok yüksek düzeyde olduğu görülmüştür.
- Özenen müzik eğitim kurumlarının teoride ve uygulamada birçok sorunla karşılaştığı görülmüştür. Müfredatın yetersizliği, müfredatı izlemede ve uygulamada yetersizlikler konusundaki sorunlar öncelikli olarak sıralanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Müzik Eğitimi, Özenen Müzik Eğitimi, Özenen Müzik Eğitimi Kurumları,

T. C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

	Adı Soyadı	Harun TEPELİ
	Numarası	138309021010
Öğrencinin	Ana Bilim / Bilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi / Müzik Eğitimi
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☐ Doktora ☐
	Tez Danışmanı	Dr. Öğretim Üyesi Gözde YÜKSEL
	Tezin İngilizce Adı	Multidimensional Analysis of Amateur Musical Education Institutions in Ankara

SUMMARY

A mixed research model has been used in this study, which examines the institutions which depended to the Ministry of Education, located in Ankara Province and provide amateur music education. The study was conducted on 48 amateur music education institutions which are recurrently providing music education in Ankara.

At the end of the study, the following results were obtained:

- It was observed that the majority of the amateur music schools provide education for children in the 6-13 age group and very few have realized music education programs for young people and adults.
- It was observed that the number of teachers employed by amateur music schools changes between 0 and 18. It is observed that this number changes mainly between 3 and 5.
- The music schools according to the state of instrument education was examined, it was seen that 90% of them provide instrument education and it was seen that such training programs have been implemented in many parts.

- Music theory, musical hearing and solfege education are given at a low level in amateur music schools. In many institutions, these basic music education courses and subjects are not given. In the same way, amateur music schools have a low level of participation in Music Theory, Musical Hearing and Solfege.
- It is seen that the demand for amateur music schools in the province of Ankara is high and positive.
- When the activities of the amateur music schools were examined, it was seen that public concerts were held in large scale and the participation of the public was very high.
- It has been seen that amateur music schools have encountered many problems in the Theory and Practice. In this respect, the main observed problems are inadequate and old curriculum, inadequacy of practice and follow-up for curriculum and the problems.

Key Words: Music Education, Amateur Music Education, Amateur Music Schools,

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa No</u>
BİLİMSEL ETİK SAYFASI	ii
YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU.....	iii
ÖZET	iv
SUMMARY.....	vi
İÇİNDEKİLER	viii
TABLOLAR LİSTESİ.....	x
ŞEKİLLER LİSTESİ	xii
KISALTMALAR ve SİMGELER	xiv
ÖNSÖZ	xv
1. BÖLÜM.....	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Cümlesi.....	3Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
1.2. Alt Problemler	4
1.3. Araştırmanın Önemi	5
1.4. Sınırlılıklar.....	4
2. BÖLÜM.....	6
KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	6
2.1. Eğitim	6
2.2. Sanat Eğitimi	8
2.3. Müzik ve Müziğin işlevleri	14
2.4. Müziğin Önemi	18
2.5. Müzik Eğitimi ve Önemi.....	19
2.6. Müzik Eğitim Türleri	22
2.6.1. Genel Müzik Eğitimi	23
2.6.2. Mesleki Müzik Eğitimi	28
2.6.3. Özengen Müzik Eğitimi.....	29
3. BÖLÜM.....	34
YÖNTEM	34

3.1. Araştırma Modeli	34
3.2. Evren Örneklem	36
3.3. Kullanılan Ölçme Aracı	36
3.4. Verilerin Analizi.....	37
4. BÖLÜM.....	39
BULGULAR.....	39
4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin bulgular ve Yorum.....	39
4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	40
4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	41
4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	43
4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	44
4.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	45
4.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	46
4.8. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	47
4.9. Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	48
4.10. Onuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	49
4.11. On Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	50
4.12. On ikinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	51
4.13. On Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	52
4.14. On Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	53
4.15. On Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	54
4.16. On Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	59
5. BÖLÜM.....	61
YORUM ve TARTIşMA	61
6. BÖLÜM.....	69
SONUÇ ve ÖNERİLER	69
6.1. ÖNERİLER	71
KAYNAKLAR	73
EKLER.....	79
Ek-1: Görüşme Formu.....	79
Ek-2: İzin Belgesi.....	82
Özgeçmiş	84

TABLOLAR LİSTESİ

Sayfa No

Tablo- 1: Özengen Müzik Eğitimi Veren Kurumların Çok Yönlü İncelenmesi Araştırması Süreci.....	35
Tablo- 2: Ankara İlinde Bulunan Özengen Müzik Eğitimi Veren Kurumların Faaliyete Geçme Yılına Göre Dağılımı	40
Tablo- 3: Araştırmaya Dâhil Edilen Kurumların Hizmet Verdiği Yaş Gruplarına Göre Dağılımı	41
Tablo- 4: Araştırmaya Dâhil Edilen Kurumların Çalıştırdıkları Öğretmen Sayısına Göre Dağılımı	42
Tablo- 5: Araştırmaya Dâhil Edilen Kurumların Çalgı Eğitimi Verilme Durumuna Göre Dağılımı	43
Tablo- 6: Araştırmaya Dahil Edilen Kurumların Eğitimi Verilen Çalgı Türüne Göre Dağılımı	44
Tablo- 7: Araştırmaya Dahil Edilen Kurumlarda Verilen Müzik Eğitiminin Müzik Türüne Göre Dağılımı.....	46
Tablo- 8: Araştırmaya Dahil Edilen Kurumların Müzik Teorisi, Müziksel İşitme ve Solfej Eğitimi Verilme Durumuna Göre Dağılımı	47
Tablo- 9: Araştırmaya Dahil Edilen Kurumların Verdiği Müzik Teorisi, Müziksel İşitme Ve Solfej Eğitimlerine Katılım Düzeyi Dağılımı	48
Tablo- 10: Araştırmaya Dahil Edilen Kurumların Bireysel Ses Eğitimi Verilme Durumuna Göre Dağılımı	49
Tablo- 11: Araştırmaya Dahil Edilen Kurumlarda Koro Eğitimi Verilme Durumu Dağılımı	50
Tablo- 12: Koro Eğitimi Veren Kurumların Koro Eğitimi Verilen Koro Türüne Göre Dağılımı	51
Tablo- 13: Ankara ilinde bulunan özengen müzik okullarına gösterilen talep durumuna göre dağılımı.....	52

Tablo- 14: Araştırmaya Dahil Edilen Kurumların Konser veya Benzeri Etkinlikler Düzenlenme Durumuna Göre Dağılımı	53
Tablo- 15: Konser veya Benzeri Etkinlik Düzenleyen Kurumların Düzenlediği Etkinliklere Dinleyici Katılım Düzeyi Dağılımı.....	54
Tablo- 16: Araştırmaya Dahil Edilen Kurumların Konservatuar Giriş Sınavında Başarı Gösterebilen Öğrenci Sayısına Göre Dağılımı	55
Tablo- 17: Araştırmaya Dahil Edilen Kurumların Eğitim Fakültesi Giriş Sınavında Başarı Gösterebilen Öğrenci Sayısına Göre Dağılımı	56
Tablo- 18: Araştırmaya Dahil Edilen Kurumların Güzel Sanatlar Fakültesi Giriş Sınavında Başarı Gösterebilen Öğrenci Sayısına Göre Dağılımı	57
Tablo- 19: Ankara ilinde bulunan özegen müzik okullarında güzel sanatlar ve spor liselerine giren öğrenci sayılarına göre dağılımı.....	58
Tablo- 20: Araştırmaya Dahil Edilen Kurumların Teoride ve Uygulamada Sıkıntı Yaşama Durumu Dağılımı	59
Tablo- 21: Teoride ve Uygulamada Sıkıntı Yaşayan Kurumların Yaşadıkları Sıkıntılara Göre Dağılımı.....	60

ŞEKİLLER LİSTESİ

	<u>Sayfa No</u>
Şekil- 1: Müziğin İşlevleri	17
Şekil- 2: Müzik Eğitimi Türleri	23
Şekil- 3: Araştırmaya Dâhil Edilen Özenen Müzik Eğitimi Veren Kurumların Faaliyete Geçme Yılına Göre Dağılımı	39
Şekil- 4:Araştırmaya Dâhil Edilen Kurumların Hizmet Verdiği Yaş Gruplarına Göre Dağılımı	41
Şekil- 5: Araştırmaya Dahil Edilen Kurumların Çalıştırdıkları Öğretmen Sayısına Göre Dağılımı	42
Şekil- 6: Araştırmaya Dâhil Edilen Kurumların Çalgı Eğitimi Verilme Durumuna Göre Dağılımı	43
Şekil- 7: Verilen Çalgı Eğitimi Türünün Pareto Grafiği.....	44
Şekil- 8: Araştırmaya Dahil Edilen Kurumlarda Verilen Müzik Eğitiminin Müzik Türüne Göre Dağılımı.....	45
Şekil- 9: Araştırmaya Dahil Edilen Kurumların Müzik Teorisi, Müziksel İşitme ve Solfej Eğitimi Verilme Durumuna Göre Dağılımı	47
Şekil- 10: Araştırmaya Dahil Edilen Kurumların Verdiği Müzik Teorisi, Müziksel İşitme Ve Solfej Eğitimlerine Katılım Düzeyi Dağılımı	48
Şekil- 11: Araştırmaya Dahil Edilen Kurumların Bireysel Ses Eğitimi Verilme Durumuna Göre Dağılımı	49
Şekil- 12: Araştırmaya Dahil Edilen Kurumlarda Koro Eğitimi Verilme Durumu Dağılımı	50
Şekil- 13: Koro Eğitimi Veren Kurumların Koro Eğitimi Verilen Koro Türüne Göre Dağılımı	51
Şekil- 14: Araştırmaya Dahil Edilen Özenen Müzik Okullarının Verilen Koro Eğitim Türüne Göre Dağılımı.....	52
Şekil- 15: Araştırmaya Dahil Edilen Kurumların Konser veya Benzeri Etkinlikler Düzenlenme Durumuna Göre Dağılımı	53

Şekil- 16: Konser veya Benzeri Etkinlik Düzenleyen Kurumların Düzenlediği Etkinliklere Dinleyici Katılım Düzeyi Dağılımı.....	54
Şekil- 17: Araştırmaya Dahil Edilen Kurumların Konservatuar Giriş Sınavında Başarı Gösterebilen Öğrenci Sayısına Göre Dağılımı	55
Şekil- 18: Araştırmaya Dahil Edilen Kurumların Eğitim Fakültesi Giriş Sınavında Başarı Gösterebilen Öğrenci Sayısına Göre Dağılımı	56
Şekil- 19: Araştırmaya Dahil Edilen Kurumların Güzel Sanatlar Fakültesi Giriş Sınavında Başarı Gösterebilen Öğrenci Sayısına Göre Dağılımı	57
Şekil- 20: Araştırmaya Dahil Edilen Özenen Müzik Okullarının Güzel Sanatlar ve Spor Liselerine Giren Öğrenci Sayısına Göre Dağılımı	58
Şekil- 21: Araştırmaya Dahil Edilen Kurumların Teoride ve Uygulamada Sıkıntı Yaşama Durumu Dağılımı	59
Şekil- 22: Teoride ve Uygulamada Sıkıntı Yaşayan Kurumların Yaşadıkları Sıkıntılara Göre Dağılımı.....	60

KISALTMALAR ve SİMGELER

ACE:	ArtsCouncilEngland
MEB:	Millî Eğitim Bakanlığı
NAEA:	National Art Education Association
ISME:	International Society for Music Education
TDK:	Türk Dil Kurumu

ÖNSÖZ

Yüksek Lisans tez çalışmama, müzik eğitiminin gelişmesine, önemsenmesine, yaygınlaşmasına, bu alanda daha çok çalışma ve araştırmalar yapılarak katkı sağlanacağı düşüncesi ile yola çıktım. Bu yolda desteğini bir an olsun esirgemeyen, ortaya çıkan sorunları olağan üstü bir gayretle gideren, bitmek tükenmek bilmeyen sorularımı sabırla ve anlayışla cevaplayan, Lisans ve Yüksek Lisans eğitimim boyunca, sadece eğitim hayatımda değil, hayatın her alanında benden bilgi ve desteğini esirgemeyen, her zaman yanımda olan, örnek aldığım, örnek verdiğim, çalışmama ve her yönden gelişimime katkısını ne yaparsam yapayım ödeyemeyeceğim çok değerli danışmanım Dr.Öğr. Üyesi Gözde YÜKSEL' e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Araştırmamın hazırlanması sürecinde bilgi ve görüşleriyle katkı sağlayan, hayat anlayışında örnek aldığım ve eğitim sürecim de beni ben yapan, kıymetli dayım, hocam, değerli Ali Murat SÜN BÜL' e teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Anlayış ve yardımları için araştırmada bulunan görüşme yaptığım tüm kurumlara; her zaman destek veren, motive eden, çok değerli vaktini araştırma sürecinde çalışmama katkı sağlamak adına bana ayıran, hayat arkadaşım, eşim Hava TEPELİ' ye ve eşimin kardeşi Seda Nur DÖNMEZ' e; sadece çalışmam değil hayatım boyunca en büyük destekçim olan annem Hikmet TEPELİ' ye ve aynı mesleği paylaştığım, tecrübe ve bilgi birikimiyle her konuda yolumu aydınlatan, iyi bir eğitimci ve müzisyen olmayı öğreten, babam Hıdır TEPELİ' YE teşekkürlerimi ve şükranlarımı sunarım.

1. BÖLÜM

GİRİŞ

Bulduğumuz çağda değişen ve gelişen gereksinimler, ihtiyaçlar ve beklentiler bütün alanları etkilediği gibi toplumun büyük bir kesimine hitap eden eğitim alanını da etkilemiştir. Yaşanan bu gelişmeler sonucunda bilim, sanat ve teknolojinin karşılıklı etkileşimde bulunduğu yeni bir platform doğmuştur. Bu platformun ortaya çıkardığı ürünlerden biri de çağdaş eğitimidir. Çağdaş eğitimin bir kolu olan sanat eğitimi ve sanat eğitiminin de bir kolu olan müzik eğitimi toplumun büyük bir kesimini kucaklayan onların çok yönlü geliştirilmesine katkı sunan önemli bir alandır. Müzik eğitiminin nihai amacı; bireylerin kendilerini gerçekleştirmelerine yardımcı olmaktır.

İnsan; doğan, büyüyen, gelişen, toplumsal ve kültürel bir varlık olarak kabul edilmektedir. Her insan doğuştan belli oranda müziksel bir yeteneğe sahiptir. Bu bakımdan insanın doğası gereği müziksel bir varlık olduğu kabul edilir. Doğumdan itibaren bireylere uygun öğrenme ortamları sağlandığında bireyin müzik alanında hızlı bir gelişim gösterdiği gözlenmiştir. Bu gelişim ile birlikte müzik, yediden yetmişe toplumun her kesiminin yaşamında belirli fonksiyonlar kazanmaktadır. Bu gelişim ve fonksiyonlar birey ve müzik arasındaki karşılıklı etkileşimin daha da gelişmesini sağlamış ve süreç içinde müzik alanının; genel, özengen ve mesleki olmak üzere üç ayrı alanda gelişmesine katkı sunmuştur. Genel müzik eğitimi toplumun her kesimine hitap etmektedir. Bu bakımdan müziğe ilgisi, isteği, yatkınlığı ve yeteneği ne düzeyde olursa olsun her birey genel müzik eğitimi almalıdır. Özengen müzik eğitimi, ilgiye, isteğe ve yatkınlığa bağlı olarak bireylerin müzik eğitimi ile ilgili ihtiyaçlarına cevap vermek için ortaya çıkmıştır. Bu müzik eğitimi türünde gönüllülük ve özgürce seçim ilkeleri temel alınmaktadır. Mesleki müzik eğitiminde ise, müzik ile ilgili istek, arzu, yatkınlık ve ilgili düzeyinden ziyade müzik ile ilgili belli düzeyde yetenek ve kapasite aranmaktadır. Bu bağlamda müzik

eğitimine dahil olmak için bireyler belirli sınavlardan geçirilir. Bireylerin mesleki müzik eğitimi alabilmeleri için belli koşullar altında eğitim almayı ve bu yönde davranışlar sergilemeyi kabul etmeleri gerekmektedir (Uçan, 1996 :126).

Bireylerin müzik eğitiminin herhangi birine dahil olması ile; müziğin onu sarması, bireysel ve sosyal anlamda onu olumlu yönde etkilemesi mümkün olacaktır. Genç kuşakların eğitimlerinin önemsenmesi ve bu konuda atılımların gerçekleştirilmesi hem bireysel hem de toplumsal gelişmelerin önünü açmaktadır. Sanat eğitiminin bir dalı olan müzik eğitimi, bireylerin müzik ile kendini gerçekleştirmelerine fırsat sunarak toplumsal gelişime katkı sunmaktadır. Müzik eğitimi sayesinde bireyler müziksel davranışlar ve tutumlar kazanır. Bu kazanımlarını yaşamlarında uygulama fırsatı bulmuş olurlar. Müzik eğitiminin nihai amacı, kişinin eğitim sürecinde kendini tanımasına yardımcı olmak, kendi yeteneklerini tanıma ve geliştirmesine fırsat vermektir. Müzik eğitimi sayesinde bireyler, güzel ve estetik değerlere önem verir, onları korur ve bunu yaşamlarının bir amacı haline getirir. Müzik eğitimi ile tanışan bireylerin; diğer bireyler ile iş birliği yapma, onlarla etkileşim ve paylaşımında bulunma eğilimlerinin daha yüksek olduğu gözlenmiştir (Uslu, 2009: 816).

Müzik eğitimi bireyin sosyal gelişimine de katkıda bulunur. Sosyal gelişimini tamamlayan bireyler çevresi ile daha sağlıklı iletişim kurabilir ve çevresini olumlu yönde etkileyebilecek davranışlar sergileyebilir. Bu bakımdan müzik eğitiminin doğrudan bireylere dolaylı olarak da toplumun büyük bir kesimine olumlu yönde etkisinin bulunduğu söylenebilir. Müziğin bu güçlü yönünün farkında olan toplumlar, genel amaçları doğrultusunda; toplumun görüşlerini, düşüncelerini ve değerlerini müzikten en üst düzeyde yararlanarak genç kuşaklara aktarmaya çalışmaktadır. Bu bakış açısından hareketle, müziğin ve müzik eğitiminin toplum için son derece önemli olduğu söylenebilir. Verilen müzik eğitiminin niteliğine bağlı olarak bireyin davranışları toplumun genel amaçları doğrultusunda etkili bir şekilde geliştirilebilir. Bu nedenle, ülkemizde müzik eğitimi veren kurumlarda verilen eğitimin niteliğinin ve niceliğinin araştırılması son derece önemlidir.

1.1. Problem Cümlesi

Araştırmada Ankara'daki Özengen Müzik Eğitimi Veren Kurumların Nicel ve Nitel Yönden Durumu Nedir? Sorusu araştırmanın problem cümlesi olarak belirlenmiştir.

Bu ana problem cümlesine aşağıda belirtilen alt problem cümleleriyle cevap aranmaktadır.

1.2 Alt Problemler

1. Ankara'daki özengen müzik eğitimi veren kurumların faaliyet geçme yılı nedir?
2. Ankara'daki özengen müzik eğitimi veren kurumların eğitim verdiği öğrencilerin yaş grubu nedir?
3. Ankara'daki özengen müzik eğitimi veren kurumların öğretmen sayısı nedir?
4. Ankara'daki özengen müzik eğitimi veren kurumlarda çalgı eğitimi verilme durumu nedir?
5. Ankara'daki özengen müzik eğitimi veren kurumlarda eğitimi verilen çalgılar hangileridir?
6. Ankara'daki özengen müzik eğitimi veren kurumlarda eğitimi verilen müzik türleri hangileridir?
7. Ankara'daki özengen müzik eğitimi veren kurumlarda müzik teorisi, müziksel işitme ve solfej eğitimi verilme durumu nedir?
8. Müzik teorisi, müziksel işitme ve solfej eğitimi veren kurumların verdiği eğitime katılım düzeyi nedir?
9. Ankara'daki özengen müzik eğitimi veren kurumlarda bireysel ses eğitimi verilme durumu nedir?
10. Ankara'daki özengen müzik eğitimi veren kurumlarda koro eğitimi verilme durumun nedir? (Az sayıda)
11. Koro eğitimi veren kurumların eğitimi verilen koro türüne göre dağılımı nedir?

12. Ankara'daki özenen müzik eğitimi kurumlarının, kurumlara olan talep düzeyi nedir?
13. Ankara'daki özenen müzik eğitimi kurumlarının konser ve etkinlik düzenleme durumu nedir? (kısmen/Enstrumental ya da Şan)
14. Konser ve etkinlik düzenleyen kurumların düzenledikleri etkinliklere dinleyici katılım düzeyi nedir?
15. Ankara'daki özenen müzik eğitimi veren kurumlar tarafından hazırlanarak mesleki müzik eğitimi veren kurumların yapmış olduğu sınavlarda başarı gösteren öğrenci sayısı nedir?
16. Ankara'daki özenen müzik eğitimi veren kurumların teoride ve/veya uygulamada sıkıntı yaşadığı durumlar var mıdır? Varsa nelerdir?

1.3. Araştırmanın Önemi

“Müzik, insanların ve toplumların yaşamında içsel bazı duyguları, düşünceleri, görüşleri, arzuları sözcüklerin ötesinde ifade eden, eğitici, öğretici, yaratıcı, paylaşımcı vb. öğelerin bireylerce hissedilmesinde rol oynayan, oldukça geniş etkileme yanı bulunan, içeriği ve iç görüleriyle yaşamsal anlam taşıyan, seslerin hisler dünyasıyla buluşarak oluşturduğu, çeşitli kuralları içerisinde bulunduran, belirgince sanat olma özelliğine sahip bir çalışma ve eğitim alanıdır (Uslu, 2009:812).” Bu eğitim alanı insanın bireysel gelişimine, kendisini gerçekleştirebilmesine, sosyal ilişkilerine, çevreyle daha etkili iletişimlerin sağlanmasına katkı sağlar. Müzik eğitiminin insanlar üzerindeki olumlu etkilerine bakıldığında, verilen eğitimlerin nitelikli ortamlarda çoğalması, yaygınlaşması ihtiyacı oluşmaktadır. “Müziğin tam olarak anlaşıldığı, algılandığı, değer gördüğü ve önemsendiği ortamlarda, müzik eğitiminin daha çok gelişeceği ve yaygınlaşacağı vurgulanabilir(Özdek, 2006). Bu bağlamda Ankara İli içerisinde bulunan özenen müzik eğitimi kurumlarının incelenmesi, araştırmaya alınması, ilde verilen müzik eğitimi, müzikal çalışmalar, ağırlıklı olarak kullanılan çalgılar, verilen konserler, dinleyici katılımlarının saptanması önem taşımaktadır. Araştırmanın, daha geniş çaplı bir araştırma veya benzer konularda yapılacak araştırmalara bir teşvik oluşturacağı düşünülmektedir.

1.4. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. Ankara ili merkezinde bulunan Özengen Müzik Eğitimi Kurumları ile,
2. Bu kurumlarda gerçekleştirilen müzik öğretim programları ile
3. Yüksek lisans programı için ayrılan süre ve araştırmacının sağlayabileceği maddi olanaklarla sınırlıdır.

2. BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Eğitim

Pek çok düşünür ve eğitim bilimci eğitim kavramını tanımlamak için farklı bakış açıları geliştirmiştir. En genel tanımı ile eğitim; bireyin davranışlarında, kendi yaşantısı yolu ile istendik ve bir dereceye kadar kalıcı değişiklikler meydana getirme süreci olarak tanımlanmaktadır (Sönmez, 2011: 35). Eğitimin nihai amacı; bireylere toplumun ihtiyaç ve beklentilerine uygun bilgi, beceri, kavrayış, tutum, tavır, ilgi ve karakter kazandırmaktır. Aynı zamanda, eğitim ile bireylerin sahip olduğu davranış kalıplarının değiştirilmesi ve geliştirilmesi de eğitim ile hedeflenmektedir.

İnsan ve toplum eğitimin temel taşı oluşturmaktadır. İnsan ve toplumsal değerlerin etkileşimi sonucunda farklı eğitim anlayışları gelişmiştir. Eğitim kavramını tanımlamak için birçok düşünür kendi bakış açısına göre bir yaklaşım geliştirmiştir. Eğitim kavramı üzerindeki tartışmaların yüzyıllardır devam ettiği bilinmektedir. Yapılan tanımların ortak noktasını bulmak ve eğitimin tanımını kavramaya çalışmak sanat eğitimini anlamaya ve tanımlamaya katkı sunacaktır.

Şişman' a (2015:3) Eğitim kavramının birçok tanımı yapılsa da eğitim özünde bireyin olgun, erdem sahibi, mükemmel bir varlık haline getirilme süreci ile ilişkilidir. Eğitim ile bireyin insani özelliklerinin geliştirilmesi, kendini gerçekleştirmesine yardımcı olunması amaçlanır. Bu bakımdan eğitimin nihai amaçlarından birinin bireyin var olan yeteneklerini keşfetmesini sağlamak ve yeteneklerini geliştirmesi için ona fırsatlar sunmaktır. Eğitim bireyin insani özelliklerini geliştirmekle kalmaz onun medeni ve nitelikli bir yaşam sürmesini de sağlar. Bu yönüyle eğitim, bireyi insani değerler doğrultusunda yönlendirme ona değer katma ve değer oluşturmaya imkân veren bir araç rolü üstlenmektedir. Dewey ve Farabi gibi düşünürler eğitiminin temel işlevinin ekonomik olmaktan

ziyade ahlaki olduğunu belirtmiştir. Eğitim bireyi etkileme sürecidir. Bu süreçte bireye değer katan etkileşimlerde bulunması ve onu değersizleştirecek etkilerden uzak durması öğretilir.

Sönmez' e (2011: 36) göre Temele alınan eğitim felsefelerine göre de eğitim kavramı farklı şekillerde tanımlanmış ve eğitimin nihai amacı farklı bakış açıları ile yorumlanmıştır. İdealizme göre eğitimin nihai amacı insanın bilinçli ve özgürce yaratıcıya ulaşabilmesi için gösterdiği ve sürdürdüğü çabalara destek olmaktır. Realizme göre ise eğitimin nihai amacı, toplumun kültürel mirasını genç kuşaklara aktarmak ve onları topluma uyumlu hale gelmeleri için gerekli bilgi ve beceriler ile donatmaktır. Pragmatizme göre eğitimin nihai amacı, kişinin kendi yaşantıları yolu ile davranışlarını yeniden inşa ederek şu an ve gelecekteki koşullara uyum sağlamasına yardımcı olmaktır. Marxizme göre eğitimin amacı insanın üretebilen, doğayı denetleyebilen ve çok yönlü bakış açısı ile olayları değerlendirebilen bir birey olarak yetişmesini sağlamaktır. Son olarak, natüralizme göre ise, eğitim kişinin olgunlaşmasını ve kendini gerçekleştirmesini sağlamak için uygun ortam ve fırsatların sunulmasını, gerekli bilgi ve becerilerin kazandırılmasını amaçlamalıdır.

Özer' e (2006: 1) göre En genel tanımı ile eğitim, bireyin doğumundan başlayıp ölümüne kadar devam eden bir süreçtir. Formal eğitimin nihai amacı toplumun ihtiyaç ve beklentileri doğrultusunda bireyleri yetiştirmektir. Bireyin kendini geliştirmesi toplumun gelişimini doğrudan etkiler. Birey aldığı eğitim sonucunda daha sağlıklı, etkili ve verimli kararlar alabilir. Eğitim, bir anlamda toplum mühendisliğinin bir parçası olduğu söylenebilir. Toplumun baskın kültürünün genç kuşaklara aktarılması, bireylerin bilişsel, duyuşsal, devinişsel açıdan çok yönlü gelişimine katkı sağlanması, bireylerin mevcut potansiyellerine ulaşması ve olgunlaşmasının sağlanması, bireyin sağlıklı bir kişilik gelişiminin oluşması ve bireyin çevre ile uyumunun gerçekleşmesi eğitim ile gerçekleştirilmektedir. Eğitim ile buluşan bireylerin toplumla olan iletişiminin ve etkileşimin daha verimli, sağlıklı, etkili, nitelikli, işlevsel ve düzenli olması beklenmektedir.

Eğitim toplumsal bir süreç ve toplumsal bir kurum olarak ele alınabilir. Eğitim ve sosyalleşme kavramı birbiri ile yakından ilişkilidir. Eğitim ve kültür karşılıklı

etkileşim içindedir. Eğitim kültürün kültür ise eğitimin gelişmesine ve şekillenmesine katkıda bulunmaktadır. Toplumun baskın kültürünün genç kuşaklara aktarılmasında eğitimin önemli bir araç vazifesi görmektedir. Toplumsal bir kurum olan eğitim, toplumsal sistemin bir alt bileşeni olan kültürel sistemin ögesidir. Sonuç olarak eğitim, kültür ve sosyalleşme kavramlarının iç içe olduğu anlaşılmaktadır (Şişman, 2015: 9).

Hesapçıoğlu' na (2011: 43) göre bireyin topluma uyumunu sağlayan yeteneklerin gelişmesini sağlayan ve bireyin kendini gerçekleştirmesine fırsat veren sosyal süreçlerin eğitim olarak tanımlanabileceğini ifade etmektedir. Tanımda geçen sosyal süreçler önceden belirlenmiş, amaçlı ve kontrollü bir çevreyi ve okul etkinliklerini içine alan geniş bir kavramı ifade etmektedir. Genel olarak, eğitime ilişkin yapılan tanımlarda, eğitimin; bireyin sosyalleşmesini, toplumun ihtiyaç ve beklentileri doğrultusunda yetiştirilmesini, toplumun ön gördüğü ideal birey olarak gelişmesini ve toplumun genel amaçları doğrultusunda hareket edebilen bir birey olarak yetiştirilmesini ifade ettiği vurgulanmaktadır.

20. yy başarısından itibaren eğitim bilim olarak kabul edilmeye ve bu yönde bilim alanı olarak hızla gelişmeye başlamıştır. Eğitim bilimi ile ilgili yapılan çalışmalar arttıkça eğitim biliminin de alt dalları oluşmaya başlamıştır. Zaman içinde eğitim biliminin hem pozitif bilimler ile ilişkili olduğu hem de bireylerin yaratıcılığı üzerinde oldukça etkili olan sanat ile de ilişkili olduğu anlaşılmıştır. Bu duruma bağlı olarak, eğitim biliminde zaman içinde sanat eğitimi alanı doğmuş ve gelişmiştir (Tuzlak, 2004:9). Sanat eğitimi genel eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır. Ancak, sanat eğitiminin de kendine özgü bir yapısı bulunmaktadır. Sanatın özgürlük ve bireysel yaratıcılık olgusunu temel alması, sanat eğitiminin kendine özgü ilkelerinin var olduğunu göstermektedir.

2.2. Sanat Eğitimi

Uçan' a (2001: 177) göre bireyin kendini gerçekleştirebilmesi aldığı eğitim ile doğrudan ilişkilidir. Bireylerin ve dolayısı ile toplumun; biçimlendirilmesi, yönlendirilmesi, değiştirilmesi, geliştirilmesi, yetkinleştirilmesi eğitim ile mümkündür. Çağdaş sanat eğitimi; bilimi ve tekniği buluşturan, bunları en uygun

şekilde birleştiren, bağdaştıran, kaynaştıran ve bütünleştiren eğitim felsefelerinden biri olarak kabul edilmektedir. Çok boyutlu ve karmaşık bir yapısı olan çağdaş eğitimin en önemli bileşenlerinden biri sanat eğitimidir. Sanat eğitimi bireylerin güven duygusu kazanmaları ve sosyal becerilerinin gelişmesi için fırsatlar sunar. Sanat eğitiminin temel amacı bireylerin; sağlıklı, olumlu, sosyal, entelektüel, estetik değerlere sahip ve nitelikli bireyler olarak yetişmesine katkı sunmaktır.

Sanat eğitimi birey ve toplumun eğitimine yapılan anlamlı ve yararlı bir katkı olarak görülmektedir. Sanat genel ve eğitimsel fonksiyonlarının etkili bir şekilde çalışması sanat eğitimi ile mümkündür. Sanat eğitimi, bireyin yaşantılarını belli bir amaç doğrultusunda, belli teknikler kullanarak olumlu yönde geliştirme, değiştirme, dönüştürme ve amaca ulaştırma süreci olarak tanımlanabilir (Uçan, 2002: 3).

Sanat eğitiminin bireylere zamanında verilmesi oldukça önemlidir. Zamanında verilmeyen sanat eğitimi bireylerin; duyarlılık, estetik, karşılıklı saygı, farklı kültürlerle açık olma ve değer verme, sanat eserlerine karşı hassasiyet gösterme, evrensel ve ortak değerleri fark etme ve bunları korumaya çalışma gibi olumlu davranışların zamanında ve yerinde kazanamamasına ne olabilir. Sanat eğitimi, genel eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır. Bu bakımdan sanat eğitimini toplumun her kesimine ulaştırmak ve bu konuda farkındalık oluşturmak her aydının görevidir (Gökbulut, 2005: 167). Çocuk yaşta alınan sanat eğitimi aracılığı ile sanatın toplumsal kültürün ve günlük yaşamın ayrılmaz bir parçası olduğunun ve toplumda estetik anlayışının gelişmesi ve sürdürülmesi için sanatın önemi bir araç olduğunun fark ettirilmesi mümkündür.

Üçüncü ulusal sanat sempozyumunda ulaşılan ortak sonuçlara göre sanatın ve sanat eğitiminin birey ve toplum üzerindeki etkileri şu şekilde vurgulanmıştır (Tuzlak, 2004: 28);

- Sanat toplumun kalkınmasını doğrudan etkilemekte ve hızlı ve nitelikli kalkınma için gerekli ortamın oluşmasını sağlamaktadır,
- Sanat eğitimi toplumun güzellik, estetik ve yaratıcılık kavramlarını içselleştirmesini sağlar. Toplumun ihtiyaç ve beklentilerine uygun olarak

bireylerin disiplin, özgürlük ve sorumluluk kavramlarına uygun davranışlar geliştirmesi için fırsatlar sunar,

- Sanatın gelişmesi ve sanat eğitiminin yaygınlaşması için yasal düzenlemelerin hızlı bir biçimde yapılması gerekmektedir,
- Sanatın itici gücünü kullanmak ve sanatın günlük yaşam ile iç içe olmasını sağlamak temel felsefe olarak alınmalıdır. Bir toplumun çağdaş ve uygar medeniyetler seviyesine ulaşması bu yaklaşımın temele alınması ile mümkündür.
- Toplum içinde var olan sanat dalları bir bütün olarak kabul edilmeli, sanat dalları arasında ayırım yapılmaktan kaçınılmalıdır.

Sanatın toplumun bir parçası olabilmesi için genç kuşaklara sanat eğitimi etkin ve uygun bir şekilde verilmelidir. Bunun için ilk ve ortaöğretim kurumlarında sanatın yaşamın doğal bir parçası olduğunu öğrencilere fark ettirilmelidir. Bunun için resim ve müzik derslerinde uygulanan not sistemi ve öğrencilerin not baskısı algısı ortadan kaldırılmalıdır. İlk ve ortaöğretim kurumlarında, gerekli alt yapılar oluşturularak ve eldeki imkanlar en etkili şekilde kullanılarak, güzel sanatlara yönelik faaliyetlerin çeşitlenmesi sağlanmalıdır. Bu sayede güzel sanatlar ile ilişkili kol faaliyetlerinin sürekliliği ve çeşitliliği sağlanabilir. Üniversitelerde güzel sanatlar ile ilgili gelişmeler sürekli takip edilmeli ve öğrencilerin var olan potansiyelleri en iyi şekilde değerlendirilmelidir. Yapılacak bilimsel çalışmalar ile hem öğrencilere hem de topluma yönelik yeni bakış açıları ve düzenlemeler geliştirilmelidir. Toplumun her kesimine ulaşabilen basın yayın gruplarının sanat ve sanat eğitimi ile ilgili daha duyarlı ve özenli davranması için farkındalık oluşturulmalıdır.

Uçan' a (1996:70-71) göre, Sanat eğitiminin en önemli amaçlarından biri, bireye kendi yaşantısı yolu ile belirli kurallar çerçevesinde, toplumun istek ve beklentilerine uygun sanatsal davranışlar kazandırmaktır. Bu eğitim sürecinde birey, kendi yaşantısı yolu ile istedik yönde sanatsal davranışlar kazanır ve sahip olduğu davranışları bu yönde şekillendirir. Sanat eğitiminin diğer amaçlarından biri de bireye estetik davranışlar kazandırmak ve sahip olunan estetik davranışlarda birtakım değişiklikler meydana getirmektir. Çağdaş sanat eğitimin bireylerin dolayısı ile toplumun yaşadıkları çevreye uyum sağlamalarına, etkili ve sağlıklı iletişim

kurmalarına, estetik ihtiyaçlarına cevap verilmesinde, estetik anlayışın geliştirilmesine, sanatsal yeterliklerini geliştirerek kendilerini geliştirmeleri için fırsatların sunulmasına, sanatsal (artistik) anlayışın gelişmesine ve estetik beğeni anlayışlarının gelişmesine hizmet ettiği söylenebilir. Sonuç olarak, bireyler sanattan en iyi biçimde yararlanarak yaşamlarını daha anlamlı hale getirirler. Sanat eğitimi hem bireylerin hem de toplumun yaşam kalitesini artırmak için bilim ve teknikten faydalanmaktadır. Kolaylaştırıcı, zenginleştirici, destekleyici, tamamlayıcı ve bütünleştirici rolleri ile bilimsel ve teknik eğitim, sanat eğitimi ile bütünleştiğinde, verilen eğitimin niteliğini doğrudan etkilemektedir.

Sanat bir öğrenme yöntemi, tekniği ve yaklaşımı olarak ele alınabilir. Sanat aracılığı ile bireylerin kolay ve etkili bir şekilde yeni bilgi ve beceriler kazanması sağlanabilir. Önemli bir eğitim aracı olan sanatın; ilişki kurucu, hafızayı güçlendirici, anlam üretici, bütünleştirici ve kavramlar arasında sağlam ilişkilerin kurulması gibi farklı işlevleri bulunmaktadır. Sanatın genel özelliklerini şu şekilde sıralamak mümkündür (Ezen, 1991: 51);

- Sanat ruhu eğitir,
- Sanat insana yakışan, etik bir eğitim aracıdır,
- Sanat bireyin ve toplumun özgür düşünme ve karar verme yeteneğinin geliştirilmesinde önemli bir role sahiptir,
- Sanat bireyin hayatında yeni umutlar, inançlar ve sevinçler geliştirmesine yardımcı olur,
- Sanat ve sanat eğitiminin temelinde işaret ve simge sistemleri bulunmaktadır. Bu sebeple sanat eğitimi, bireylerin enformatik teknolojisinde daha başarılı olmalarına dolaylı olarak katkı sağlar.

Sanat eğitimi, kullanılan araç-gereç, yöntem ve tekniğe bağlı olarak farklı kol ve bölümlere ayrılmaktadır. Sanat eğitimini genel olarak; mesleki, genel ve özengen eğitim olarak üçe ayırmak mümkündür. Bu üç temel sanat eğitimi alanı arasında benzerlik ve farklılıklar bulunmaktadır. Sanat ve sanat eğitiminin insan ile ilişkili birçok yaşamsal olguya nüfuz ettiği belirtilmektedir. Bu açıdan, sanat ve sanat

eğitiminin birey ve toplum üzerindeki doğrudan ve dolaylı etkileri açık bir şekilde görülebilmektedir (Ekici, 2011: 9).

Sanat eğitiminin, yaş, meslek, okul türü, cinsiyet, eğitim durumu, gelir düzeyi, yerleşim birimi, medeni durum gibi değişkenlerden bağımsız olarak her seviyeye ve her kесе yönelik olması gerektiği belirtilmektedir. Çünkü sanat eğitiminin nihai hedefi; sağlıklı, mutlu, etkili iletişim kurabilen, dengeli, dengeli, çevresi ile uyumlu, estetik anlayışa sahip bireyler yetiştirmektir. Bu bakımdan toplumun her kesimin yaşadığı farklı kültür ve değerlere sahip bireyler sanat eğitiminin hedef kitlesini oluşturmaktadır. Sanat eğitimi ile buluşan bireylerin, eğitim süreci sonunda belli bir sanat kültürü kazanması hedeflenmektedir. Sanat dalının toplumsal açıdan fonksiyonlarını beş başlık altında toplamak mümkündür. Bunlar (Artut, 2011: 216);

- Sanatın iletişim ile ilişkili fonksiyonu
- Sanatın eğitim ile ilişkili fonksiyonu
- Sanatın kültürel aydınlanma ile ilişkili fonksiyonu
- Sanatın haz yaratma ile ilişkili fonksiyonu
- Sanatın ulusal ve evrensel konular ile ilişkili fonksiyonu

Sanatın eğitim ile ilişkili fonksiyonu bireyin ve içinde bulunduğu toplumun gelişimini çok yönlü desteklemektedir. Bireylerin sahip olduğu; yaş, eğitim düzeyi, meslek ve cinsiyet gibi özelliklere bakılmaksızın sanat eğitiminin toplumun her kesimine ulaştırılması gerekmektedir. Toplumların kalkınmasında sanatın ve sanat eğitiminin oldukça önemli görevleri bulunmaktadır. Toplumun geniş bir kesimine ulaşabilen nitelikli, uygulanabilir ve toplumun uzak hedeflerine hizmet edebilen sanat eğitimi, toplumun kalkınmasına önemli derecede katkı sağlayacaktır. Sanat eğitiminin, sanatsal estetik anlayışın gelişmesinin sağlanması amacı dışında, öğretici ve eğitici yönü de bulunmaktadır (Ersoy, 2002: 122).

Sanat eğitiminin temel fonksiyonlarından biri de insanlık tarihi hakkında bizlere bilgiler sunarak, kimliğimizin farkına varmamıza, niçin ve nasıl inandığımızı anlamamıza ışık tutmaktır. Sanat eğitiminin yaşama ışık tutan yönü ile bireylere önce kendini ve sonra çevresini tanımalarına ve anlamalarına yardımcı olmaktadır. Sanat eğitimi öğretim programları ile genç kuşaklara sanatın önemini fark

etmelerinin sağlanması yanında sanat ile ilgili bilgi, beceri ve olumlu tutumların aktarılması amaçlanır. Bu programlarda öğrencilerin bireysel farklılıklarına göre farklı öğretim stratejileri ve yaklaşımları kullanılarak öğrencilerin kişisel ve sosyal olarak kendilerini en iyi şekilde sanat ile ifade etmeleri amaçlanmaktadır (Anderson, 2003: 59).

Sanat eğitiminin bir diğer fonksiyonu bireyin çevresini daha iyi algılamasına ve anlamasına yardımcı olmaktır. Bir anlamda bireyin daha iyi görmesini, işitmesini, dokunmasını ve tat almasını sağlamaya çalışmak amaçlanmaktadır. Sanat eğitiminde bireyin kendisi ve çevresi ile sağlıklı bir ilişki kurup bu ilişkiyi sürdürebilmesi için çevresini tam olarak algılayıp onu biçimlendirmeye yönelmesi beklenmektedir. Sanat eğitiminde bakmak değil görmek, duymak değil işitmek, elle yoklamak değil dokunulanı duyumsamak ilkeleri temel alınmakta ve bu sayede bireyde yaratıcılık duygusunun gelişeceği vurgulanmaktadır (Sun, 2004: 25).

Sanat eğitiminin nihai amaçlarından biri bireylerin etik değerleri fark etmesi ve bunları özümsemesi için çaba göstermesini sağlamaktır. Etik değerlerin içselleştirilmesi mantıksal izahlardan bireylerin duyuşsal özelliklerine hitap eden örnek davranışlar ile mümkün olmaktadır. Yani bireye söylemek ya da izah etmek ile etik davranışlar kazandırılmaz. Sanatın ahlaki yönünün bulunduğu ve hiçbir değerinin onun bu yönü ile yarışamayacağı vurgulanmıştır. Sanat eğitimi sayesinde bireyin duyguları estetik değerler ile beslenir ve bu sayede etik değerlere yaklaşması ve bu değerleri içselleştirmesi daha kolay olur. Sanat eğitimi alan bir insanın kötülük düşünmesi zayıf bir ihtimaldir. Çünkü sanat ve sanat eğitimi bireyin fiziksel ve zihinsel yönünden ziyade duyuşsal ve ruhsal yönüne hitap eder. Etik değer ise doğası gereği bireyin duyuşsal ve ruhsal yönünün güçlü olması ile yakından ilişkilidir. Bu bakımdan sanat eğitiminin etik değerlerin bireye ve dolayısı ile topluma kazandırılmasında öncülük yaptığı söylenebilir (Gençaydın, 2002). Duyarlılık ve etik değerlerin kazandırılmasında sanat eğitiminin en ekonomik bir yol olduğu vurgulanmıştır (Boydaş, 2004: 7).

Mercin ve Alakuş' a (2007: 18) göre Sanat eğitime önem verilmesinin birçok önemli gerekçesi bulunmaktadır. Bu gerekçelerden biri de insanın düşüncelerini ve

fikirlerini engelleyecek davranışları fark etmesini sağlamak ve bunları reddetmesini öğretmektir. Yani sanat eğitimi bireyin kendini özgürleştirmesine ve özgür düşünebilmesine yardımcı olmaktadır. Bireyin kendini gerçekleştirme için özgür düşünebilmesi ve dış kaynaklardan bağımsız hareket edebilmesi gerekmektedir. Dış kaynaklara bağımlı bireyler yaratıcı düşünme becerilerini geliştiremez. Bu durumun doğal bir sonucu olarak toplumda; kendini ifade etmekte zorlanan, özgüveni düşük, özgün bir şeyler üretemeyen, ezber odaklı ve problem çözemeyen bağımlı bireyler yetişebilir. Bir ülkenin gelişebilmesi ve uzak hedeflerine ulaşabilmesi için sanat eğitimi ve özgür düşünme oldukça önemlidir. Teknolojinin baş döndüren bir hızla geliştiği günümüzde, özgün fikir ve çözüm önerileri geliştiremeyen, inovasyon çalışmaları yapamayan toplumlar ikinci sınıf bir toplum olarak yaşamaya mahkûmdur.

Sanat eğitiminin genç kuşaklara verilmesini gerekli kılan bir diğer önemli gerekçe, sanat ve sanat eğitiminin bireylerde değerler sisteminin oluşmasına ve gelişmesine katkı sağlamasıdır. Sanat eğitimi sayesinde birey yakın çevresindeki olayların, sembollerin ve nesnelerin anlamlarını kavramaya başlar. Bu süreçte birey, insanlar, olaylar ve nesnelere arasındaki etkileşimi düzenleyen değerler sistemini fark eder ve bu sistemi içselleştirmeye başlar. Bu bakımdan sanat eğitimi, genel eğitim programlarının tamamlayıcı bir parçası olarak kabul edilir (NAEA, 1994:3). Sanat eğitimi sanat yeteneği olan bireylerin dışında kalan diğer bireyleri de kapsamaktadır. Çünkü sanat eğitimi, bireylerin yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmekle birlikte onların ruhsal yönden gelişmesi ve ruhsal ihtiyaçlarını da karşılar.

Sanat eğitimi içinde, müzik ve müzik eğitimi oldukça önemli bir yere sahiptir. Müzik ve müzik eğitimi bireyin; bilişsel, zihinsel, duyuşsal ve psikomotor gelişimi üzerinde oldukça etkilidir. Bu bakımdan birçok araştırmada, müzik ve müzik eğitiminin bireyin çok yönlü gelişimine olumlu katkıda bulunduğu vurgulanmıştır (Oktay, 2017: 9).

2.3. Müzik ve Müziğin İşlevleri

Müzik insan hayatında oldukça önemli bir yere sahiptir. Müzik genel, mesleki ve özengen olmak üzere üç türde incelenebilir. Müzik türlerinin her biri hayatımız ile

iç içedir ve insan ruhunu çok boyutlu olarak etkilemektedir. Birçok düşünür ve müzisyen kendi bakış açısına göre müzik kavramını açıklamaya ve tanımlamaya çalışmıştır. Beethoven ve Konfüçyüs gibi düşünürler müziğe metafiziksel ve dini bakış açısı ile yaklaşmışlardır. Beethoven müziğin ilahi bir sanat olduğunu, Konfüçyüs ise müziğin gök ve toprak arasında gözlenen uyumu yansıttığını ifade etmiştir (Özdek, 2006: 12).

Sun ise müzik kavramına farklı bir bakış açısı getirmiş, müziği ses ve ritim öğelerinden oluşan bir bütün, ses ve ritim ile anlatım sanatı olarak tanımlamıştır. Müziği düzenleniş, biçim ve seslendirme türü bakımından ele alan farklı bir yaklaşıma göre müzik, “İnsanoğlunun toplumsal, dinsel, büyüsel, duysal, düşünsel, eşeyssel gereksinmelerini karşılamak için kullandığı uyaklı uyaksız, ölçülü ölçüsüz, düzenli düzensiz ses, sözlü ses, doğal ya da yapay aygıtların seslerinden oluşan evrensel kültür düzeni” olarak tanımlanabilmektedir (TDK).

Alan-dal bakış açısı ile müziği tanımlayan düşünürlere göre, müzik bir sanat dalıdır. Müziğe sanat dalı olarak bakan ve bu bakış açısı ile tanımlayan yaklaşımlara göre, “sanat olarak müzik, duygu, düşünce, tasarım ve izlenimleri veya başka gereçlerinde katkısıyla belli durum, olgu veya olayları düzenlenmiş uyumlu seslerle, estetik bir yapıda anlatan bir bütündür” (Uçan, 1996: 15).

Uçan’ a (2005: 10) göre, Müzik kavramını tanımlamak için birbirinden farklı yüzlerce tanım yapılabilir. Burada önemli olan müziğin hayatımızdaki yeri ve önemini fark edebilmek ve onu hayatın birçok alanında etkili bir şekilde kullanabilmektir. Müziğin insan hayatında işlevlerinin kavranması ve bu doğrultuda uzun ve kısa vadeli hedefler belirlenerek, müzik ile ilgili uygulamaların gerçekleştirilmesi, toplumun sağlıklı bir şekilde gelişiminin sağlanması için oldukça önemlidir. Müzik ile ilgili yapılan tanımların ortak noktasından hareket ile müziğin; duygu, düşünce, tasarım ve izlenimleri, belli bir amaç ve yöntemle, belirli bir estetik anlayışa göre birleştirilmiş seslerle işleyip anlatan bir bütün olduğu söylenebilir.

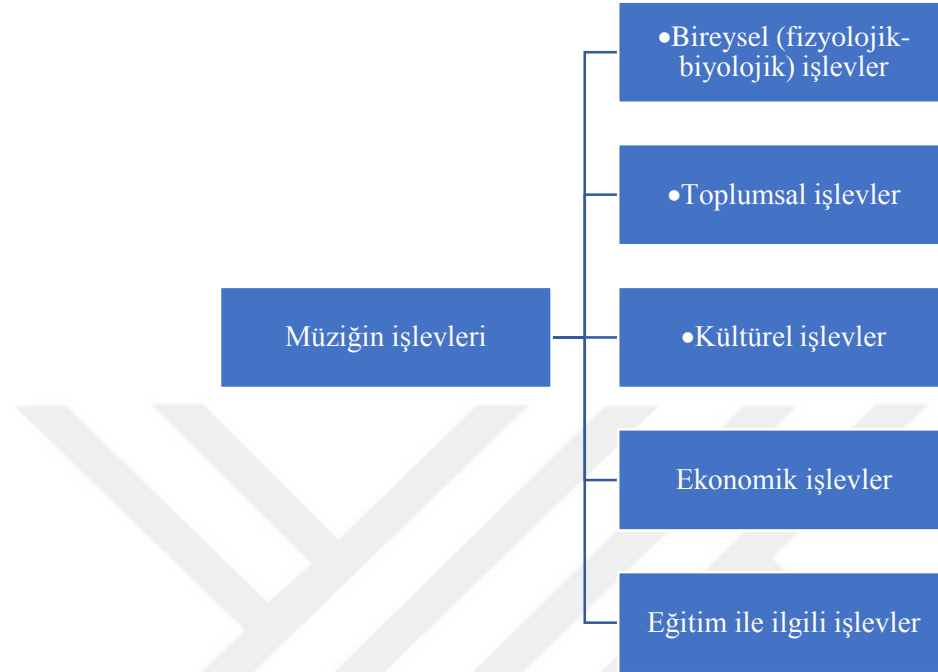
Müziğin bireyin yaşamındaki ve toplumsal hayattaki önemine işaret eden işlevlerini şu başlıklar altında sıralamak mümkündür (Uçan, 1996: 17);

- Bireysel (fizyolojik-biyolojik ve psişik) işlevler,
- Toplumsal işlevler,
- Kültürel işlevler,
- Ekonomik işlevler,
- Eğitim ile ilgili işlevler.

Müziğin işlevleri ayrı başlıklar altında ele alınsa da bu işlevler arasında sıkı bir bağ vardır. Bu işlevler karşılıklı etkileşim halindedir. Örneğin, müzik eğitimi sayesinde birey kendini gerçekleştirebilecek ruhsal doyuma ulaşabilir. Kendini gerçekleştiren birey içinde bulunduğu toplumun gelişmesi ve değişmesi için daha nitelikli adımlar atabilir. Sonuç olarak müzik eğitiminin bireye kazandırdığı olumlu davranışların sonuçları toplumun geneline yansıyabilmektedir. Müziğin sahip olduğu işlevler arasındaki ilişkiler şu örnek ile de açıklanabilir. Müzik eğitimi alan birey nota öğrenmenin yanında söylediği şarkı ve türkülerin doğduğu kültürü de öğrenmektedir. Bu bakımdan müzik eğitimi hem bireyin sesini eğitmekte hem de kültürel özelliklerin bireye aktarılmasına aracılık etmektedir. İçinde bulunduğu toplumun kültürel özelliklerini benimseyen ve özümseyen birey, toplum ile daha sağlıklı ilişkiler kurabilmekte ve toplumun genel amaçlarına hizmet edebilmektedir.

Şekil- 1: Müziğin İşlevleri

Müziğin eğitim ile ilgili işlevini “eğitim aracı olarak müzik” ve “eğitim alanı olarak müzik” olmak üzere iki ana başlık altında toplamak mümkündür. Eğitim aracı olarak müzik gittikçe önem kazanmakta ve “müzikle eğitim” anlayışının gelişmesine öncülük etmektedir. Müzik yolu ile eğitim kavramının temelinde müziğin çağdaş ve etkili bir eğitim aracı olduğu inancı yatmaktadır. Eğitim alanı olarak müzik, “müzik için eğitim” anlayışını ifade etmektedir. Müzik eğitimi ile ilgili kavram ve uygulamalar gün geçtikçe yaygınlaşmaktadır. Günümüzde her yaş grubu için müzik eğitimi verilebilmektedir. Müzik ve müzik eğitimine her geçen gün ilginin artmasının olası nedenlerinden biri müziğin evrensel bir dil olmasıdır. Evrensel bir dil olan müzik, tüm dünyada ve ülkemizde her geçen gün önem kazanan bir eğitim alanı haline gelmektedir (Uçan, 1996: 31).

Müzik ile ilgili farklı tanımlar yapılsa da müziğin toplumun her kesimini ilgilendiren önemli işlevlere sahip olduğu ve bireyler üzerinde önemli etkilerinin bulunduğu bir gerçektir. Müzik ve müzik eğitimi bireyleri; sosyal, kültürel ve psikolojik olarak çok yönlü etkilemektedir. Günümüzdeki imkanlar bireylerin doğumdan ölüme kadar müzik ile iç içe yaşabilmelerine fırsat vermektedir. Bu

durum, bireylerin müziği yaşamlarının bir parçası haline getirerek sağlıklı ve mutlu bireyler olarak yaşayabilmelerine katkıda bulunmaktadır. Müziğin ve müzik eğitiminin yaygınlaştırılmasında müzik eğitimcilerine de önemli görevler düşmektedir.

2.4. Müziğin Önemi

Kültürel değerlerin korunmasında ve genç kuşaklara aktarılmasında müziğin oldukça önemli bir rolü vardır. Bir toplumun müzik kültürüne yapılan müdahaleler o toplumun kültürel değerlerinin değişmesine, yozlaşmasına veya yok olmasına neden olabilmektedir. Bu sebeple kültürel değerlerinin yok olmasını ve genç kuşaklara sağlıklı bir şekilde aktarılmasını hedefleyen toplumlar, müzik kültürlerini korumak ve gelecek kuşaklara aktarmak için büyük bir çaba göstermektedir. Müzik kültürünün genç kuşaklara aktarılmasında medyanın önemli bir rolünün bulunduğu unutulmamalıdır (Tanyıldızı, 2011: 101-118).

İmik' e (2012: 50) göre Toplumların geleceğinin teminatı olan gençlerin, kendi kültürlerinden uzaklaşmaması ve kültürel yozlaşmaya maruz kalmamaları için müzik ile ilgili kültürel değerlere sahip çıkılmalıdır. Müziğin önemini ve işlevlerini en iyi şekilde kavrayan toplumlar, gençlerin müziğe olan ilgilerini ve bu ilgiyi toplumun kültürel zenginlikleri ile buluşturmayı bilirler. Kendi kültürünü içselleştiremeyen genç kuşaklar, öz kültürüne yabancı bir birey olarak yetişebilmekte ve içinde bulunan toplumun kültürel değerlerinin yok olmasına neden olabilmektedir. Bu bakımdan, müzik alanına yapılacak yatırımların ve genç kuşaklara ulaşan müzik etkinliklerinin kültürel değerlerimizden birer parça taşımalarının sağlanması oldukça önem arz etmektedir. Günümüzde, medyada düzenlenen müzik etkinliklerinin gençlerin ilgi odağı haline geldiği bilinmektedir. Bu etkinliklerde kültürel değerlerimize daha çok yer verilmesi sağlanarak Türk müzik kültürüne sahip çıkılması gerekmektedir. Türk müzik kültürünün sahip çıkmak kültürel değerlerimizin korunmasını ve genç kuşaklara aktarılması anlamına gelmektedir. Toplumun gelişmesi ve örnek bir toplum haline gelmesi için kendi kültürel değerlerinden uzaklaşmaması ve başka kültürlerle de açık olmayı başarabilmesinin gerekmektedir.

Müziğin en güçlü yönlerinden biri; en karmaşık soyut kavramlara hızlı ve etkili bir şekilde zengin anlamlar katarak topluma kolayca aktarabilmesidir. Bu bakımdan müzik, toplumu ve bireyleri etkin bir şekilde biçimlendirmede kullanılan için önemli bir araç olarak kabul edilmektedir. Müzik ve müzik eğitimi sayesinde toplumun bir parçası olan bireyin; müzik yeteneği geliştirilebilir, müzik kültürü zenginleştirilebilir, toplumun müzik kültürünü içselleştirmesi sağlanabilir ve müzikten nasıl yararlanacağı gösterilebilir. Birey toplum içinde kendini etkili bir şekilde ifade etmek için müziği bir araç olarak kullanabilir (Şenocak, 2005: 271).

Müziğin kültüre, kültürün ise müziğe ihtiyacı vardır. Toplumsal kültürün korunması, pekiştirilmesi, aktarılması, güçlendirilmesi ve zenginleştirilmesi müzik yolu ile mümkündür (Küçüköncü, 2006: 19). Müzik ise toplumun değerlerinden beslenerek büyür ve gelişir. Toplumsal değerlerin müziğin içerik üretebilmesinde önemli katkıları vardır. Sonuç olarak müzik ve kültür karşılıklı etkileşim halindedir ve biri büyüyüp geliştikçe diğeri de bu durumdan olumlu yönde etkilenmektedir.

2.5. Müzik Eğitimi ve Önemi

Müzik eğitimi, bireyde müziksel davranışların oluşturulmasını, bu davranışların düzenlenmesini ve bu davranışların belirlenen amaçlara göre hayata aktarılmasını kapsayan süreçlerin tamamı olarak düşünülebilir. Müzik eğitiminin nihai amacı, bireyde müziksel davranış değişikliği meydana getirmektir. Müzik eğitimi sayesinde bireyin müziksel çevresi arasındaki iletişimin daha düzenli, verimli, etkili ve işlevsel olması amaçlanmaktadır (Uçan, 2005: 24).

Günümüzde müziğin çocukların gelişim alanlarını destekleyen etkili ve önemli bir araç olduğu herkes tarafından kabul edilmektedir. Normal ve özel gereksinimi olan çocukların eğitiminde kullanılabilen müzik, çocukların psikomotor becerilerinin gelişmesine ve olumlu duyuşsal özellikler kazanmasına yardımcı olmaktadır. Küçük yaşlardan itibaren müzik eğitimi almak, müzik ile desteklenen öğretim faaliyetlerinde bulunmak ve müziksel aktivitelere katılmak bireylerin ruhsal ve bedensel açıdan daha sağlık bir gelişim göstermeleri mümkün olmaktadır (Yıldız, 2002: 185).

Yüzyıllar boyunca müzik, eğitimin genel amaçlarına ulaşmasını sağlayan etkili ve önemli bir araç olarak kullanılmıştır. Bir araç olarak müziğin toplumun ve bireyin gelişmesine sağladığı katkıda aşağıda sıralanmıştır (Kocabaş, 2003: 82);

- Toplum ve özellikle okul çevresinde daha nitelikli yaşam koşullarının gelişmesine katkıda bulunur,
- Önemli bir hobidir ve bireylerin ruhsal ve bedensel gelişimlerine katkıda bulunur, bu anlamda bireyleri geleceğe hazırlanmasına yardımcı olur,
- Bireylerin yaşamlarını daha yaşanabilir kılar, bireylerin daha çok çalışmalarını teşvik edebilir,
- Düşünme becerilerinin gelişmesine katkıda bulunarak üst düzey davranışların kazandırılmasına yardımcı olur,
- Farklı deneyimler yaşatarak bireylerin yaratıcı düşünme becerilerinin gelişmesine katkıda bulunur, hayal gücünü geliştirir,
- Bireylerin disiplinli ve sistemli çalışmasına katkıda bulunur,
- Geçmiş ve şimdiki kültürel değerlerin kaynaşmasını sağlar, bireylerin yaşamlarına renk katarak zenginleştirir,
- Kolektif çalışabilme yeteneğinin gelişmesine yardımcı olur,
- Bireyin çevresine ve kendisine karşı duyarlılığının gelişmesine yardımcı olur,
- Kullanılan enstrümanlar sayesinde ince ve kalın kasların gelişmesi sağlanır,
- Müzik yeteneği ile birlikte iletişim ve psikomotor gibi farklı yeteneklerin de gelişmesine katkıda bulunur,
- Öğretim yaşamında farklı disiplinlerde yeterince başarı gösteremeyen öğrencilerin daha başarılı olmalarına katkı sunabilir,
- Bireylerin sağlıklı benlik geliştirmelerine yardımcı olur,
- Özgün ve farklı öğrenme modellerinin gelişimini sağlar.

Bireylerin dil gelişimi, sosyal ve duygusal gelişimi ve bedensel-psikomotor gelişimlerinin sağlanmasında müzik eğitimi önemli bir yere sahiptir. Müzik eğitiminde, bireye müziksel davranış değişikliği kazandırmak ve müziksel davranışlarının gelişmesini sağlamak temel alınmaktadır. Müzik eğitimi sürecinde, bireyin kendi müziksel yaşantısı dikkate alınır. Bireye önceden belirlenmiş genel

amaçlar doğrultusunda, planlı, programlı ve özel yöntemlerin seçildiği bir yol izlenir. Müzik eğitimi sayesinde, birey ve müziksel çevresi arasında daha sağlıklı, etkili, verimli ve düzenli bir iletişim kurması beklenmektedir (Uçan, 1996: 14).

Müzik ve müzik eğitiminin öğrencilere sağladığı birçok yarar bulunmaktadır. Bu yararlar şu şekilde sıralanabilir (Karan, 2011: 9-10);

- Müzik eğitimi alan çocuğun enstrüman çalması, sosyal çevresinin genişlemesini ve toplumsal etkileşimde bulunabilmesine katkıda bulunabilir. Enstrüman çalabilen çocuk, bağımsız olarak bir şeyler başardığını göyerek kendine olan saygısını ve güvenini artırabilir. Bu sayede utangaçlık duygusunu bastırarak sosyalleşme becerisini geliştirebilir ve çevresi ile daha sağlıklı bir iletişim kurabilir. Özellikle çalınması zor bir enstrümanı kullanabilen bir çocuk, herkesin başaramadığı bir işi başardığını fark ederek yakın çevresine performansını göstererek kendini ispat etmeye çalışır. Gösterdiği performans ile yakın çevresinin ilgisini çekebilir ve onların saygısını kazanabilir. Sonuç olarak, müzik eğitimi ile buluşan ve enstrüman çalmayı başaran bir çocuk, zaman içinde önce çevresinin saygısını daha sonra kendine olan saygı ve güvenini kazanabilmektedir.
- Analitik düşünme becerisi ile enstrüman çalma becerisi arasında sıkı bir ilişki vardır. Enstrüman çalarken beynin aktif olduğu bölge ile analitik düşünme sırasında beynin aktif olduğu bölge birbirine oldukça yakındır. Bu bakımdan enstrüman çalma becerisi yüksek olan bireylerin analitik düşünme becerilerinin de yüksek olduğu gözlenebilmektedir. Birçok insanın beyninin sol tarafını kullandığı belirtilmiştir. Çalgı ve enstrüman eğitiminin bireyin beynin sağ tarafının da aktif bir şekilde çalışmasını ve gelişmesini sağladığı belirlenmiştir.
- Müzik eğitimi ile stresin azaltılması veya ortadan kaldırılması mümkündür. Çalgı ve enstrüman çalmanın stresi büyük ölçüde azalttığı farklı araştırmalar dile getirilmiştir. Bireylerin enstrüman çalarken veya müzik ile uğraşırken, normal hayatlarındaki hallerine göre, daha sakin ve neşeli oldukları gözlenmiştir.

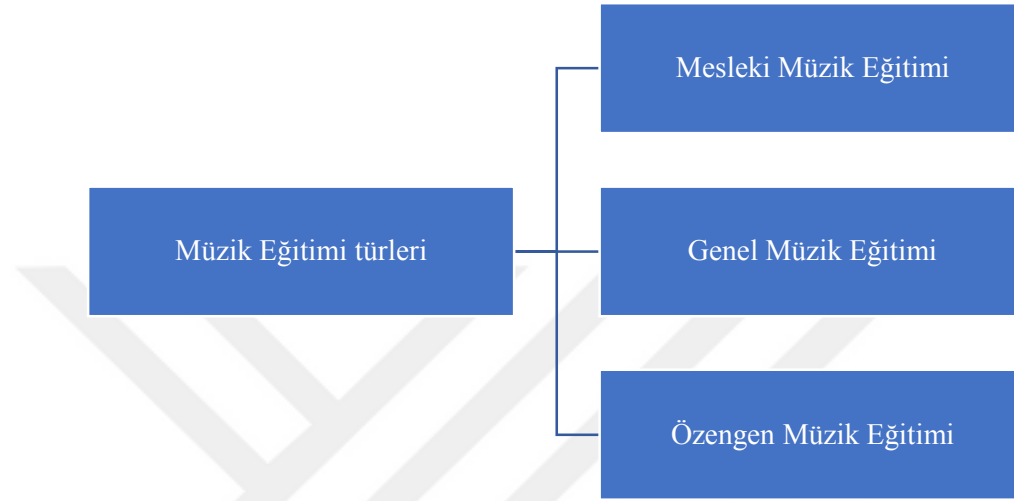
- Müzik eğitimi sırasında bireylerin müzik ile uğraşan meslek sahiplerini fark etmeleri ve onları idolleri olarak seçtikleri gözlenmiştir. Müzik ile uğraşmaktan zevk alan, enstrüman çalmayı çok seven ve çok büyük bir sevgi ile müzik yapan öğrencilerin müziğe olan ilgi ve alakalarını bir ömür boyu sürdürmek için müziği meslek olarak seçtikleri anlaşılmıştır. Gençler genel olarak; müzik öğretmeni, orkestra şefi, besteci, opera sanatçısı, solist veya bir müzik grubunun üyesi olmayı kendilerine hedef olarak seçebilmektedir.

2.6. Müzik Eğitim Türleri

Müzik eğitiminin temelinde müzik öğretim süreci bulunmaktadır. Bu öğretim süreci; müzik ile ilgili temel bilgilerin bireye nasıl kazandırılacağı, öğretim sürecinde hangi yaklaşım, yöntem ve tekniklerin kullanılacağı, bu sürecin ne kadar zaman gerektirdiği ile ilgili bilgileri kapsamaktadır. Müzik öğretiminin önceden belirlenen bir plan dahilinde, müzik ile ilgili bilgi, beceri ve tutumların bireye aktarılması için hazırlanan plan, yönlendirme, kolaylaştırma, gerçekleştirme ve denetleme süreci olduğu söylenebilir (Say, 2001: 116).

Müzik eğitiminin nihai amacı; bireye kendi yaşantısı yolu ile bilinçli bir şekilde müzik ile ilgili yeni davranışlar kazandırmak ve bireyin sahip olduğu müzik ile ilgili davranışlarında yine kendi yaşantısı yolu ile istedik değişiklikler oluşturmaktır. Müzik eğitimi çeşitli kollara veya yan dallara ayrılarak verilse de aslında müzik eğitimi bir bütündür. Kullandıkları; teknik, yöntem, araç-gereç, ortam, içerik ve yaklaşıma bağlı olarak çeşitli kol ve yan dallara ayrılan müzik eğitim türlerini genel, özengen(amatör) ve mesleki (profesyonel) olmak üzere üç ana başlık altında toplamak mümkündür. Genel, özengen ve mesleki eğitim türlerinin hem ortak yönleri hem de farklı yönleri bulunmaktadır (Uçan, 2005: 30). Bu bölümde bu üç müzik eğitim türü ile ilgili ayrıntılı bilgilere yer verilmiştir.

Şekil- 2: Müzik Eğitimi Türleri

2.6.1. Genel Müzik Eğitimi

Bireylerin anaokulundan başlayarak üniversite öğrenimine kadar uzayan zorunlu eğitim süresi içinde almış olduğu müzik ile ilgili temel bilgi, beceri ve tutumlar genel müzik eğitimi kapsamındadır. Genel müzik eğitimi; önceden belirlenmiş bir amaç doğrultusunda, planlı ve programlı, belirli öğretim programları aracılığı ile bireylere sunulmaktadır.

Alkar' a (2008: 4) göre, Genel müzik eğitimi toplum içinde sağlıklı, mutlu, dengeli ve estetik değerlere sahip bireylerin yetiştirilmesinde oldukça önemlidir. Bu bakımdan ileride hangi mesleği yaparsa yapsın, toplum içinde yaş, cinsiyet ve ırk farklılıkları gözetmeksizin her bireyin genel müzik eğitimine tabi tutulması gerekmektedir. Bu eğitimde asıl amaç sanatçı yetiştirmek değildir. Genel müzik eğitimin asıl amacı; toplum içinde yaşayan her bireyin iyi ve kötü sanatsal faaliyetleri birbirinden ayırt etme yeteneğine sahip, belli bir düzeyde müzik ile ilgili bilgi ve beceriler ile donatılmış sanat tüketicileri olmalarının sağlanmasıdır. Günümüzde popüler kültüre bağlı olarak, güzel sanatların her dalında olduğu gibi müzik dalında da estetik değerlerden ve toplumsal kültürden uzak birçok ürün topluma

sunulmaktadır. Sanat eserinden ve sanatçı hassasiyetinden uzak olan bu tür müziksel eserler; özgünlükten uzak, hiçbir sanat ögesi içermeyen, mono ritim ve tekrarlardan oluşan müziklerdir. Genel müzik eğitiminin yaygın ve etkin bir şekilde verildiği toplumlarda, bireylerin sanat ve estetik anlayışı belli bir seviyede olduğu için o toplumun tüketmesi için sunulan müzik eserlerinin daha nitelikli olduğu gözlenmektedir.

Toplumun tüketmesi için sunulan ve hiçbir sanat eseri niteliği taşımayan müzik eserleri, müzik eğitimi açısından yoksun bırakılmış bir toplumda değerli çalışmalar olarak görülebilir. Gerçek manada sanat eseri taşıyan müzik eserleri ile hiçbir sanat ögesi içermeyen, mono ritim ve tekrarlardan oluşan müzik eserlerinin birbirinden ayırt edebilmeyi sağlayan bilgi, beceri ve zevk anlayışı genel müzik eğitimi ile verilmektedir. Genel müzik eğitimi ile bireyin estetik açısında en güzele ulaşmaya çalışması, güzele ve estetiğe önem vermesi sağlanabilmektedir (Oktay, 2017: 11).

Saydam' a (2003: 75) göre, Çağdaş toplumlarda, genel müzik eğitiminin her yaşta ve toplumun her bireyi için gerekli olduğu inancı hakimdir. Bu toplumlarda, müzik ile ilgili bilgi, beceri ve olumlu tutumlar her bireyin kazanması gereken temel değerler arasında kabul edilmektedir. İşi, okulu, mesleği, bölümü ve programı he olursa olsun her yaşta herkese yönelik genel müzik eğitimi verilebilir. Toplumda yaşayan her bireye genel müzik eğitimi ile müzik kültürü kazandırılabilir. Genel müzik eğitimi; okul öncesinde anaokulu öğretmeni tarafından, ilköğretimde sınıf öğretmeni tarafından, ortaokul ve lisede müzik öğretmeni tarafından ve üniversitede ise müzik okutmanı veya öğretim üyesi tarafından verilmektedir. Her öğretim kademesinde genel müzik eğitiminin nihai amacı bireylerin ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda müzik eğitiminden en iyi şekilde faydalanmalarını sağlamaktır. Genel müzik eğitimi kapsamında ilköğretim kurumlarında verilen müzik dersi, öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini geliştirme fırsatı bulabileceği temel derslerden biri kabul edilmektedir. Müzik dersinin öğrencilerin kişilik gelişiminde, kültürel ve sosyal çevresi ile uyum sağlamasında ve toplumsal değerleri özümsemesinde önemli işlevleri bulunduğu belirtilmiştir.

İlkokul ve ortaokul müzik öğretim programı Türk Milli Eğitimi'nin genel amaçları ve temel ilkeleri doğrultusunda şu özel amaçlara hizmet etmektedir (MEB, 2018a: 7);

- Müzik ile yolu ile öğrencilerin estetik yönünü geliştirmek ve zenginleştirmek,
- Öğrencilerin deneyimlerini, duygu ve düşüncelerini müzik ile ifade edebilmeleri için uygun ortam hazırlamak,
- Öğrencilerin müzik ile yaratıcı düşünme becerilerinin geliştirilmesini sağlamak,
- Öğrencilerin hem ulusal hem de uluslararası müzik türlerini tanımasını ve farklı kültürlere ait değerleri zenginlik olarak algılamasını sağlamak,
- Öğrencilerin yerel ve bölgesel müzik kültürlerini fark etmesini ve tanımasını sağlamak,
- Müziksel faaliyetler ile öğrencilerin zihinsel becerilerinin gelişimine katkıda bulunmak,
- Öğrencilerin bireysel ve toplumsal ilişkilerini geliştirmek için müziği kullanmak,
- Öğrencilerin müzik ile ilgili faaliyetlerinde bilişim teknolojilerinden faydalanmalarını sağlamak,
- Öğrencilerin hem bireysel hem de toplu olarak farklı türlerde nitelikli şarkı dinleme ve söyleme faaliyetlerine katılımını sağlamak,
- Öğrencilerin müziksel bilgi ve algılarının çok yönlü gelişmesine katkıda bulunmak,
- Öğrencilerin başta istiklal marşımız olmak üzere farklı kültürlere ait diğer marşları uygun bir biçimde seslendirmelerini sağlamak,
- Öğrencilerin sevgi, sorumluluk, paylaşım ve hoşgörü gibi duyuşsal özellikleri müzik ile kazanmalarını sağlamak,
- Öğrencilerin; millî birliğimizi, bütünlüğümüzü pekiştiren ve dünya ile bütünleşmemizi kolaylaştıran müzik kültürü ve birikimine sahip olmalarını sağlamak,

- Öğrencilerin Atatürk'ün Türk müziğinin gelişmesi için yapmış olduğu çalışmaları fark etmelerini ve Türk müziğine vermiş olduğu önemi kavramalarını sağlamak.

Müzik öğretim programının; katılımcı, sürekli geliştirilebilir, yeniliklere açık ve değişime öncülük eden bir anlayışa sahip olduğu vurgulanmıştır. Müzik öğretim programında aşağıda belirtilen becerilerin öğrencilere kazandırılması amaçlanmıştır (MEB, 2018a: 7);

- Müziği tanıyabilme,
- Müzik- beden uyumunu sağlayabilme
- Müziği bireysel veya toplu yapabilme
- Müzikle toplum arasındaki bağı görebilme
- Müzikle kültür, tarih ve estetik arasında bağ kurabilme
- Müziği millî ve manevi değerlerle ilişkilendirebilme
- Müziğin bir bilim dalı olarak da farklı bilimlerle ilişkisini kurabilme
- Müziğin her insan için öğrenilebilir olduğunu anlayabilme
- Dinleme, söyleme ve ritimsel etkinliklerle müzik yapabilme
- Kendini müzik yoluyla ifade edebilme
- Kültürel miras ve çeşitliliği geliştirebilme
- Müzik teknolojilerini kullanabilme
- Etkin müzik üreticisi olabilme

Lise müzik dersi öğretim programında sanatın; kendini gerçekleştirilme, kendini etkili bir şekilde ifade edebilme, yardımlaşabilme, çevresi ile barışık yaşayabilme, birlikte çalışabilme, ortak değerler oluşturabilme, yenilikçi ve üreten bir birey olabilme gibi olumlu özelliklerin kazandırılmasında önemli bir payının bulunduğu belirtilmiştir (MEB, 2018b: 12). Bu bakımdan eğitimin tüm kademelerinde verilen sanat ve müzik eğitimi öğrencilerin; yeni eserler üretmesini, yaratıcı düşünebilmelerini ve kendilerini özgürce ifade edebilmelerini sağlamaya dönük olduğu vurgulanmıştır.

Müzik sanatın en önemli dallarından biridir ve hayatın ayrılmaz bir parçasıdır. Müzik, insanın yaşamı boyunca onun bilişsel, duyuşsal ve psikomotor gelişimine

katkı sunarak çok yönlü gelişmesini sağlamıştır. Müziğin bireysel, kültürel ve ekonomik işlevleri insan hayatında oldukça önemli bir yere sahiptir. Aynı zamanda müzik hem bir eğitim yöntemi hem de bir eğitim alanı haline gelmiştir. Çağdaş anlamda bir eğitim sisteminin oluşturulabilmesi için bilim, sanat ve tekniğin bir bütün olarak eğitim sistemine entegre edilmesi gerekmektedir. Bu bakımdan, “sesselve işitsel” niteliği ile müzik alanı, sanat eğitiminin en önemli kollarından birini oluşturmuştur.

Lise müzik dersi öğretim programının nihai amacı; öğrencilerin yaparak ve yaşayarak müziğe yönelik olumlu tutumlar geliştirmesine, müzikten haz almalarına, müzik ile hem kendilerini hem de çevrelerini tanımalarına ve estetik bakış açısı kazanmalarına katkı sunmaktır. Lise müzik dersi öğretim programı ile aşağıdaki kazanımların aktarılması amaçlanmıştır (MEB, 2018b: 12-13);

- Öğrencilerin başta istiklal marşımız olmak üzere milli birlik ve bütünlüğümüze katkı sunan tüm marşlarımızı doğru ve etkili seslendirmelerini sağlamak,
- Öğrencilerin müzik alanında yaşanan gelişmeleri yakından takip etmelerini sağlamak,
- Öğrencilerin müzik ile ilgili olumlu tutumlar geliştirmelerini sağlamak,
- İlgi ve yetenekleri ölçüsünde öğrencilerin müzik faaliyetlerine katılmalarını sağlamak,
- Müziksel ilgi, istek, tutum, bilgi ve becerileri öğrencilere kazandırmak,
- Öğrencilerin müzik terminolojisine hâkim olmalarını ve bu terminolojiyi doğru kullanmalarını sağlamak,
- Öğrencilere müziksel okuma ve yazma becerileri kazandırmak,
- Öğrencilerin müziğin diğer sanat dalları ile ilişkisini keşfetmelerini sağlamak,
- Öğrencilerin müzik ile ilgili estetik duygular kazandırmak,
- Öğrencilerin bilinçli ve entelektüel bir müzik dinleyicisi olmalarını sağlamak,
- Öğrencilerin müzik dağarcığını zenginleştirmek,
- Ülkemizde öne çıkan müzik türlerini ve bilinen sanatçıları tanınmasını sağlamak,

- Öğrencilerin uluslararası müzik türlerini tanımasını ve evrensel müzik kültürüne sahip olmasını sağlamak

2.6.2. Mesleki Müzik Eğitimi

Mesleki müzik eğitimi, müzik alanına ilgi duyan, müzik ile ilgili bir dalı meslek olarak seçen ve müziği profesyonel olarak yapabilecek belli bir yeteneğe sahip bireylere verilen eğitimi kapsamaktadır. Bu eğitim ile, müziği meslek olarak seçen bireylere mesleğin gerektirdiği müziksel bilgi, beceri ve birikimlerin kazandırılması amaçlanmaktadır. Mesleki müziği eğitimi örgün eğitim kurumlarında verilmektedir. Dolayısı ile müzik ve müzik eğitim ile ilgili belli bir birikimi olan yetkin ve yeterli kişiler, mesleki müzik eğitimini verebilmektedir.

Farklı bir bakış açısına göre, mesleki müzik eğitimi; müzik alanı içinde belli bir meslek ya da çalışma dalının gerektirdiği müzik ile ilgili bilgi, beceri, tutum ve davranışların kazandırılmasına yönelik verilen müzik eğitimini kapsamaktadır (Uçan, 2005: 31-32). Mesleki müzik eğitimi öncesinde, müziği meslek olarak seçip bu şekilde müziği icra etmek isteyen bireylerde, öncelikle seçtiği müzik dalının gerektirdiği yetenek ve kapasiteye sahip olup olmadığı sorgulanmaktadır. Birey mesleki müzik eğitimine adım atabilmek için mesleğin gerektirdiği miktarda ve asgari yeterlilikte belli bir yeteneğe sahip olması gerekmektedir.

Mesleki müzik eğitimi bazı durumlarda çok erken yaşlarda başlayabilir. Fakat, bu eğitim genellikle ilköğretimin son yıllarında bireylerin özel olarak yönlendirilmesi ile başlar. Orta öğretim yıllarında ise bireyin bir meslek olarak müzik alanını seçip seçmeyeceği belirginleşir, yüksek öğretimde ise bu durum kesin ve net bir biçimde ortaya konur. Müzik ile ilgili alan bilgisi, genel bilgi ve meslek bilgisi birlikte ele alınarak mesleki müzik eğitimi verilmektedir. Ortaöğretimden yüksek öğretimde doğru ilerledikçe, mesleki müzik eğitiminde alan ve meslek bilgisine daha fazla ağırlık verilmektedir (Uçan, 2005: 33).

Müzik öğretmenliği eğitimi, çalgı yapımıcılık/onarımcılık eğitimi, seslendiricilik eğitimi, bestecilik eğitimi, müzik araştırmacılığı eğitimi, repertuar eğitimi, askeri müzik/bandoculuk eğitimi, dinsel müzik eğitimi mesleki müzik eğitiminin bilinen en önemli alt dallarıdır. Mesleki müzik eğitimi içerik olarak; çalgı

eğitimi, mziksl duyarlılık eğitimi, mziksl işitme eğitimi, müzik bilgisi eğitimi, repertuvar eğitimi, ses eğitimi, yaratıcılık eğitimi, beğeni eğitimi, mziksl kişilik eğitimi, mziksl devinim ve ritim eğitimi, mziksl iletişim ve etkileşim eğitimi ve mziksl kullanım ve yararlanma eğitimi olmak üzere alt konulara ayrılabilir (Kardeş, 2013: 33).

Ülkemizde mesleki müzik eğitimi veren başlıca kurumlar; konservatuvarlar (İlköğretim ve Ortaöğretim düzeyinde), Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri bünyesinde bulunan müzik eğitimi bölümleri (Ortaöğretim düzeyinde), Güzel Sanatlar Fakültelerinin bünyesinde yer alan Müzik Bilimleri Bölümleri (Lisans düzeyinde), Eğitim Fakültelerinin bünyesinde yer alan müzik ğretmenliği bölümü ve konservatuvarlar (Lisans düzeyinde) şeklinde sıralanabilir. Mesleki müzik eğitimi veren okullar arasında Askeri Mzika Okulu da yer almaktadır. Bu okulda verilen eğitim ile bireylerin müziği meslek olarak seçip icra etmeleri amaçlanmıştır (Bilici, 2014: 10).

2.6.3. Özengen Müzik Eğitimi

Müziğin belli bir dalına ilgi duyan, müzik ile amatör düzeyde ilgilenen ve ilgi duyduğu müzik alanında kendini geliştirmek isteyen, müzik ile ilgili bilgi, beceri ve davranış kazanmayı amaçlayan bireylere verilen eğitim, özengen müzik eğitimi olarak tanımlanmaktadır. Bu eğitim zorunlu eğitim kategorisinde yer almamaktadır. Bireyler ilgi, istek ve olanaklarına göre müziğin herhangi bir dalında kendini geliştirmek için özengen müzik eğitimi alabilir (Karan, 2011: 7).

İlköğretim, ortaokul ve ortaöğretimde; eğitsel kol, seçmeli dersler, çalgı toplulukları, koro çalışmaları, seçmeli orkestra çalışmaları, isteğe bağlı düzenlenen bireysel ve genel müzik kursları, müzik ile ilgili konserler ve müzik yarışmaları gibi faaliyetler ile özengen müzik eğitimi gerçekleşmektedir. Üniversitelerde ise yukarıda sayılan faaliyetler dışında, boş zamanları değerlendirmek veya serbest müzik faaliyetlerinde bulunmak için gerçekleştirilen müzik faaliyetleri özengen müzik eğitimi kapsamındadır. Bu faaliyetler bireysel veya grup ile sürdürülen tamamen isteğe bağlı olarak gerçekleştirilen faaliyetler olarak görülmektedir.

Örgün eğitimin dışında yaygın eğitim kurumlarında da özengen müzik eğitimi verilmektedir. Yaygın eğitim örgün eğitimin dışında veya örgün eğitim ile birlikte düzenlenen eğitim faaliyetlerini kapsamaktadır. Yaygın eğitim her yaş grubuna hitap etmektedir. Çocuk, genç ve yetişkin bireylere yönelik, toplumun her kesimine hitap eden, yaygın eğitim faaliyetleri düzenlenmektedir. Yaygın eğitim faaliyetlerinde bireylerin kişisel ilgi ve istekleri ön planda tutulmaktadır (İkiz, 2010: 25).

Yaygın eğitim, örgün eğitime dahil olamamış, bu nedenle belirli bir mesleğe veya bransa yönelik eğitim alamamış, uygun zaman ve fırsatı yakalayamamış, her yaş grubuna hitap eden eğitim türüdür. Bu nedenle yaygın eğitimin nihai amacı, örgün eğitime herhangi bir nedenle dahil olamamış veya örgün eğitime devam etmekle birlikte örgün eğitimde karşılanamayan eğitimihtiyaçları için belli bir arayışa girmiş bireylere; ilgi, istek ve gereksinimleri doğrultusunda belirli davranışlar kazandırmaktır. Bu şekilde bireylere yeni, geçerli ve ihtiyaç duydukları davranışlar kazandırılarak onların daha mutlu ve huzurlu olmaları sağlanmaktadır (Bozdemir, 2009: 17). Bireylerin ihtiyaçlarına göre, onlara sosyal hayatlarında karşılaşılabilecekleri problemlerin üstesinden gelmelerini sağlayacak; pratik bilgiler, eğitimler ve sanat içerikli hobiler, mesleki bilgi ve beceriler yaygın eğitim faaliyetleri ile kazandırılmaktadır.

Yayın eğitim kapsamında gerçekleştirilen; müzik ile ilişkili özel dersler, bireysel ve grup çalışmaları, konserler, yarışmalar, festivaller, şöenler vb. faaliyetler özengen müzik eğitiminin toplumun büyük bir kesimine ulaşmasını sağlamaktadır. Özengen müzik eğitimi, müziği dinleyerek tüketen veya müziği profesyonel olarak yapmayı düşünen bireylerden ziyade müziği yaşamının bir parçası haline getiren, zevk ve doyum almak için müzik ile uğraşan müzik severler ve müzikle özengence ilgilenen bireylere hitap etmektedir. Özengen müzik eğitiminde amatör müzikçiler yetiştirmek için uygun stratejiler kullanılmaktadır. Bu stratejiler ile kalıcı müziksel öğrenmelerin gerçekleşmesi, bireylerin müziksel aktivitelere etkin katılımının sağlanması ve bireylerin müziksel haz ve doyum yaşamalarının sağlanması amaçlanmaktadır (Uçan, 1997:32).

Müzik eğitimi içinde çalgı eğitimi önemli bir yer tutmaktadır. Müzik eğitimi denince bireylerin akıllarında bir müzik aleti çalmak ya da şarkı söylemek gelmektedir. Bir müzik aletini ustaca çalan veya çok iyi şarkı söyleyen bireylere toplum için değer verilmesi bu durumun olası nedenlerinden biridir. Bu bakımdan özengen müzik eğitimi almak isteyen bireylerin büyük bir çoğunluğu ilk olarakbirenstrüman çalmayı öğrenmek istemektedir. Bu bakımdan özengen müzik eğitiminde çalgı eğitimi önemli bir yer tutmaktadır. Çalgı eğitimi bireylere müziksel yaşantılar kazandırarak onlara müziksel bilgi, beceri ve zevklerini geliştirme fırsatı sunmaktadır. Çalgı öğreniminde yeterli bilgi ve beceriye sahip olmak oldukça önemlidir (Akbulut, 1999: 511).

Günümüzde, özellikle büyük şehirlerde çalgı öğrenimine yönelik ilgi ve istek her geçen gün artış göstermektedir. Özengen müzik severler bil çalgı çalabilme isteği ile müzik eğitimi veren resmi ve özel eğitim merkezlerine başvurmaktadır. Özengen müzik severlerin bu ilgisi bazı durumlarda kendilerini profesyonel müzisyenliğe kadar taşıyabilmektedir. Fakat çoğu zaman bu ilgi, ekonomik ve sosyo-kültürel nedenlerden dolayı kısa sürmektedir (İmik ve Dönmez, 2017: 119).

2.6.3.1. Özengen Müzik Eğitimi Veren Kurumlar ve Bu Kurumların İşlevleri

Günümüzde örgün eğitim kurumları dışında müzik eğitiminin ilgi ve isteklere göre sunulduğu yaygın eğitim kurumları, müzik ve müzik eğitiminin en etkin yapıldığı ortamların başında gelmektedir. Bu kurumlar özellikle örgün eğitimden yararlanamamış farklı yaş gruplarında bulunan bireylere eğitim imkânı sunabilmesi, bu kurumları özengen müzik eğitimi kapsamında çok değerli bir noktaya taşımıştır. Özel teşebbüsler ile kurulan müzik dersaneleri (özel kurs merkezleri) yaygın eğitimin verildiği kurumların başında gelmektedir. Müzik dersanelerinin çalışma biçimi ve hizmet koşulları ilgili mevzuat kapsamında belirlenmiştir. Bireyler, sahip olduğu bilgi, beceri ve imkanları doğrultusunda bu kurumlarda verilen özengen müzik eğitiminden faydalanabilmektedir. Özellikle maddi imkânı olmayan bireyler için müzik dersaneleri önemli bir ihtiyacı karşılamaktadır. Maddi imkânı olan bireyler müzik eğitim ihtiyacını özel dersler olarak giderebilmektedir. Müzik dersanelerinde örgün eğitim kurumlarında olduğu gibi yaş ve seviye grupları

oluşturularak müzik dersleri yapılabilmektedir. Bu kurumlarda hem müziğe yeni başlayan bireyler için hem de müzikte belli bir seviyede olup kendini daha ileri bir seviyeye taşımak isteyen bireyler için özengen müzik eğitimi farklı sınıflarda verilmektedir.

Günümüzde büyük kitleler tarafından ve her geçen gün büyük bir ilgiye muhatap olan müzik dershanelerinin gün geçtikçe artmaktadır. Müziği bilinçli, severek ve yaşam tarzı haline getiren ve müzik ile ilgili bilgi, beceri ve duygularını paylaşmak isteyen müzik severlerin sayısının her geçen gün artması da müzik dershanelerinin sayısının artış göstermesinde etkili olduğu söylenebilir. Müzik dershanelerinde verilen eğitimin kalitesi; kurumun iyi işletilmesi, müziği sevdirmeyi ve yüceltmeyi amaç edinmesi ve müziksel niteliklere gereken önemi vermesi ile doğru orantılıdır. Yasal kurallar çerçevesinde işletilen müzik dershanelerinin müzik eğitimine katkısı oldukça büyüktür. Bakanlık tarafından görevlendirilen yetkin müfettişlerin yapacağı periyodik denetimler, müzik dershanelerinin kaliteli işleyişlerinin sağlanmasında ve sürdürülmesinde oldukça önemlidir (Karan, 2011: 9).

Müzik dershanelerinde verilen eğitimin kalitesi, bu kurumlarda üretilen çalışmaların gözlenmesi, bu kurumlarda eğitim alan bireylerin özel performanslarının izlenmesi ve dershanenin düzenlendiği etkinliklerin çeşitliliğinin ve niteliğinin incelenmesi ile anlaşılabilir. Özellikle düzenlenen dinleti ve konser faaliyetleri, müzik dershanelerinin eğitim kalitesinin doğrudan ölçülebildiği önemli ortamlardır. Canlı olarak sunulan konser ve dinleti gibi faaliyetler, emek ürünü olan bireysel ve grup çalışmalarını yakın ve uzak çevrelere ulaşmasını sağlayabilmektedir. Bu sayede, toplumunda müziğe ilgili duyan geniş kitleler arasında önemli paylaşım ve etkileşimlerin gerçekleşmesi mümkün olabilmektedir. Sonuç olarak, özengen müzik eğitimi veren kurumların toplum kaynaşmasında ve ortak değerleri paylaşmasında önemli bir işlevi yerine getirdiği söylenebilir.

Müzik dershanelerinin önemli işlevlerinden biri de hem mesleki hem de meslek dışı müzik eğitimini desteklemesidir. Müzik alanında belli bir yeteneğe sahip, müziği seven ve ilgi duyan ve müzik ile amatör düzeyde ilgilenmeyi hedefleyen bireyler için müzik dershaneleri önemli bir ihtiyacı karşılamaktadır. Aynı zamanda, müziği ileride

bir meslek olarak yapmayı planlayan ve müzik alanında önemli yeteneklere sahip bireylerde müzik dershanelerinde ihtiyaç duydukları eğitimi alabilmektedir. Bu bakımdan müzik dershanelerinin örgün eğitim kurumlarından daha geniş bir kesime hitap ettiği ve daha esnek bir eğitim anlayışının olduğu söylenebilir.

Müzik dershanelerinin daha nitelikli müzik eğitimi verebilmeleri için bu kurumlar bazı konularda desteğe ihtiyaç duymaktadır. Özellikle bu dershanelerde eğitim veren öğretmenlerin müzik ile ilgili alan bilgisi, becerisi ve öğretme yeteneği bu kurumlarda verilen eğitimin kalitesini doğrudan etkilemektedir. Bu bakımdan bu dershanelerde verilen eğitimin kalitesini artırmak için; yüksek lisans ve doktora öğrencilerinden, üniversitelerde görev yapan öğretim elemanlarından, emeli müzik öğretmenlerinden ve formasyon almış sanatçılardan özengen müzik eğitimi için destek alınabilir. Bu kişiler topluma hizmet uygulaması kapsamında teşvik ve ödüller ile özengen müzik eğitimi konusunda yönlendirilebilir. Örgün eğitim kurumlarında görev yapan müzik öğretmenleri, öğrencilerin kendini geliştirebileceği ortamların oluşturulamaması durumunda, müzik yeteneği olan öğrencileri çevresindeki müzik dershanelerine yönlendirebilir. Bu sayede hem öğrencilerin kendini geliştirmelerine hem de bu kurumların yaşayıp gelişmesine ve ülkemizin müzik eğitimi alanında ilerlemesine katkıda bulunmuş olunacaktır (Uslu, 2007: 55).

Özengen müzik eğitimi veren kurumlarda kişisel öğretim programlarının hazırlanması ve uygulanması oldukça önemlidir. Çünkü çoğu zaman bireylerin müzik ile ilgili bilgi, beceri ve tutumları farklılık arz edebilmektedir. Bu bakımdan, bireye uygun bir yaklaşım tarzının oluşturulması ve uygun yöntem ve tekniklerin seçilerek uygulanması gerekmektedir. Ancak bu şekilde bireyin ihtiyaç duyduğu eğitimin süresi, sıklığı ve zorluk derecesi belirlenip eğitim süreci sürdürülebilir. Gerektiğinde kişisel öğretim programlarının hazırlanamaması, özengen müzik eğitim sürecinin devamının sağlanmasını oldukça zorlaştırmaktadır (İmik ve Dönmez, 2017: 119).

3. BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Ankara ilinde bulunan özengen müzik eğitimi veren kurumların çok yönlü incelendiği bu çalışmada karma araştırma modeli kullanılmıştır. Karma araştırma modeli kapsamında Özengen müzik eğitimi kurumlarının mevcut durumu, uygulamada ortaya çıkan sorunları hem nitel hem de nicel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı bir desenlemeyle irdelenmiştir. Özengen müzik eğitim kurumlarında görev yapan yönetici ve öğretmenlere uygulanan görüşme formlarındaki kapalı ve açık uçlu sorularla ulaşılan bulgular betimsel olarak ortaya konmaya çalışılmıştır.

Araştırmanın nicel boyutunda görüşme formundaki sorularına ilişkin verilerle önce Özengen müzik eğitimi kurumlarının profili belirlenmeye çalışılmıştır. Bu aşamada araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. “Tarama modelleri, geçmişte veya hala var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır.” (Karasar, 1999:77).

Bu çalışmada tarama modeliyle kurumun faaliyete geçmişi, hitap ettiği hedef kitle, görev yapan öğretmen sayısı, verilen eğitimin türü ve çeşidi, çok talep edilen ve tercih edilen müzik türleri, kurumlarda düzenlenen programlara katılım düzeyi, halka açık konser ve etkinlik düzenleme durumu ve yönetici görüşlerine göre kurum mezunlarının performansı betimlenmeye çalışılmıştır.

Araştırmada gerçekleştirilen karma modelin nitel boyutunda ise özengen eğitim kurumlarında teoride ve uygulamada hangi tür sıkıntıları yaşadığı ile ilgili bilgiler derinlemesine içerik analizi yöntemiyle irdelenmiştir. İçerik analizi sonucu elde edilen bulgular yüzde frekans dağılımları alınarak tablolştırılmıştır. Sönmez ve

Alacapınar'a (2013: 84) göre hem nitel hem nicel araştırmalarda kullanılabilen doküman incelemesi; yazılı, görsel malzemenin toplanıp çok yönlü incelenmesi olarak tanımlanabilir. İçerik analizi yöntemi belirli zaman dilimi içerisinde üretilen dokümanlar ya da ilgili konuda birden fazla kaynak tarafından ve değişik aralıklarla üretilmiş dokümanların kişi görüşlerine dayalı olarak geniş bir zaman diliminde analizini olanaklı kılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2000: 140-143). Bu kapsamda kurum yöneticilerinin vermiş oldukları cevaplar frekanslara dönüştürülerek betimsel sunumu yapılmıştır. Tüm bu yönleriyle araştırmada uygulanan yöntem nicel ağırlıklı karma modeldir. Bu model kapsamında araştırmada gerçekleştirilen işlemler aşağıdaki Tablo 'da verilmiştir.

Tablo- 1: Özengen Müzik Eğitimi Veren Kurumların Çok Yönlü İncelenmesi Araştırması Süreci

	AYLAR
1. ANKARA ilinde bulunan özengen müzik eğitimi veren kurumlarda uygulama yapmak üzere MEB' danizin yazılarının yazılması	Eylül 2017
2. Araştırmanın gerçek uygulamalarının yapılacağı Özengen Müzik Eğitim kurumlarının belirlenmesi.	Eylül 2017
3. Müzik eğitimi ve Özengen Müzik Eğitim kurumlarına ilişkin literatürün yazılması	Eylül 2017
4. Özengen Müzik Eğitim kurumlarına ilişkin MEB yönetmelik ve yönergelerin incelenmesi	Ekim 2017
5. Özengen Müzik Eğitim kurumlarına ilişkin görüşme formunun geliştirilmesi	Ekim-Aralık 2017
6. Özengen Müzik Eğitim kurumlarına ilişkin görüşme formunun uygulanması	Ekim2017-Nisan 2018
7. Özengen Müzik Eğitim kurumlarına uygulanan görüşme formlarının sonuçlarını bilgisayarda Excel programına girilmesi.	Mayıs 2018
8. Veriler üzerinde SPSS analizlerinin yapılması.	Mayıs 2018
9. Araştırmada açık uçlu sorulara verilen cevapların nitel olarak analiz edilmesi	

10. Elde edilen bulguların tablolara ve grafiklere dönüştürülerek yorumlanması.	Şubat-Mart 2018
11. Araştırmanın raporlaştırılması.	Haziran 2018

3.2. Evren Örneklem

Özengen müzik eğitimi veren kurumların çok yönlü incelendiği bu çalışma, Ankara ilinde bulunan kurumlardan oluşmaktadır. MEB'ından elde edilen verilere göre Ankara'da Özengen müzik eğitimi verme yetkisine sahip 54 kurum bulunmaktadır. Bu kurumların tamamına ulaşılmış fakat 2 tanesinin kapatıldığı, 4 tanesinin de müzik eğitimi dışında diğer sanat dallarına yönelik eğitim verdiği anlaşıldığından araştırma şu anda aktif olarak müzik eğitim vermekte olan 48 özengen müzik eğitim kurumu üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırma sadece Ankara'da gerçekleştirildiği için tüm evrene ulaşılmaya çalışılmıştır. Araştırma örneklemindeki Özengen eğitim kurumlarının 41'i 6-14 yaş grubundaki çocuklara, 6'sı 15-18 yaş grubundaki gençlere ve 4'ü ise yaş sınırlaması olmaksızın tüm yetişkinlere müzik eğitimi vermektedir. Özengen eğitim kurumlarının listesi Ankara İl Millî Eğitim Müdürlüğünden alınarak araştırma ölçme araçları uygulanmıştır. Bu aşamada kurumda bulunan yönetici ya da yönetici yetkili kişilerle yüz yüze görüşülerek görüşme formu uygulamaları gerçekleştirilmiştir. Görüşme formu uygulanmadan önce gerekli izinler alınmıştır (Ek-2).

3.3. Kullanılan Ölçme Aracı

Araştırmanın genel amacı doğrultusunda, Ankara ilinde bulunan özengen müzik okulları hakkında bilgi toplamak için araştırmacı tarafından bir görüşme formu geliştirilmiş ve kullanılmıştır (EK-1). Görüşme formu alan yazındaki çalışmalardan esinlenerek geliştirilmiştir. Görüşme formundaki sorulara yönelik alan uzmanı görüşü alınmış, alan uzmanı görüşleri doğrultusunda görüşme formuna son şekli verilmiştir. Görüşme formunda çoktan seçmeli ve açık uçlu sorular yer almaktadır. Görüşme formunda yer alan sorular yardımcı ile;

- ✓ Kurumun adı,
- ✓ Kurumun faaliyete geçtiği yıl,
- ✓ Kurumun hangi yaş grubuna hitap ettiği,
- ✓ Kurumda görev yapan öğretmen sayısı,
- ✓ Kurumda çalgı eğitimi verilip verilmediği,
- ✓ Kurumda hangi çalgılara yönelik eğitim verildiği,
- ✓ Kurumda hangi tür veya türlere yönelik müzik eğitiminin verildiği,
- ✓ Kurumlarda müzik teorisi, müziksel işitme ve solfej eğitiminin verilip verilmediği,
- ✓ Kurumlarda verilen müzik teorisi, müziksel işitme ve solfej eğitimlerine katılım düzeyi,
- ✓ Kurumlarda koro eğitiminin verilip verilmediği,
- ✓ Kurumlarda koro eğitimi veriliyor ise hangi tür koro eğitimlerinin verildiği,
- ✓ Kurumlarda bireysel ses eğitiminin verilip verilmediği,
- ✓ Kurumlara gösterilen talebin düzeyi,
- ✓ Kurumun konser veya benzeri etkinlikler düzenleyip düzenlemediği,
- ✓ Kurumların düzenlediği konser ve benzeri etkinliklere katılımın hangi düzeyde olduğu,
- ✓ Kurumlarda son beş yılda eğitim alan öğrencilerin kaç tanesinin konservatuar, eğitim fakültesi, güzel sanatlar fakültesi ve güzel sanatlar-spor lisesine giriş yaptığı ve
- ✓ Kurumların teoride ve uygulamada hangi tür sıkıntıları yaşadığı ile ilgili bilgiler elde edilmiştir.

3.4. Verilerin Analizi

Araştırmanın genel amacı doğrultusunda, Ankara ilinde özengen müzik okullarının görüşme formunun birden on dokuzuncu soruya kadar vermiş olduğu cevaplar yüzde-frekans analizi ile incelenmiştir. Ayrıca, verilen cevapların dağılımını daha anlaşılır bir hale getirmek ve tabloların daha kolay yorumlanmasını sağlamak için Excel yardımı ile verilen cevaplara ilişkin grafikler oluşturulmuştur. Yüzde-frekans analizleri SPSS 24.0 kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

Görüşme sorularında yer alan açık uçlu sorunun analizinde “içerik analizi” tekniğinden yararlanılmıştır. İçerik analizi, elde edilen verilerin derinlemesine analizinin yapılarak kavramsallaştırılması, mantıklı bir şekilde düzenlenmesi ve veriyi açıklayan temalara ulaşılması sürecidir. İçerik analizi yönteminin temel amacı; “toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır.” (Yıldırım ve Şimşek, 2000: 227) Analiz sürecinde katılımcıların özengen müzik eğitimi veren bir kurum olarak teoride ve/veya uygulamada yaşadıkları sıkıntılara ilişkin ifade ettikleri görüşler kodlanmıştır. Daha sonra, ortaya çıkan kodlar belirli temalar altında toplanarak listelenmiştir.

4. BÖLÜM

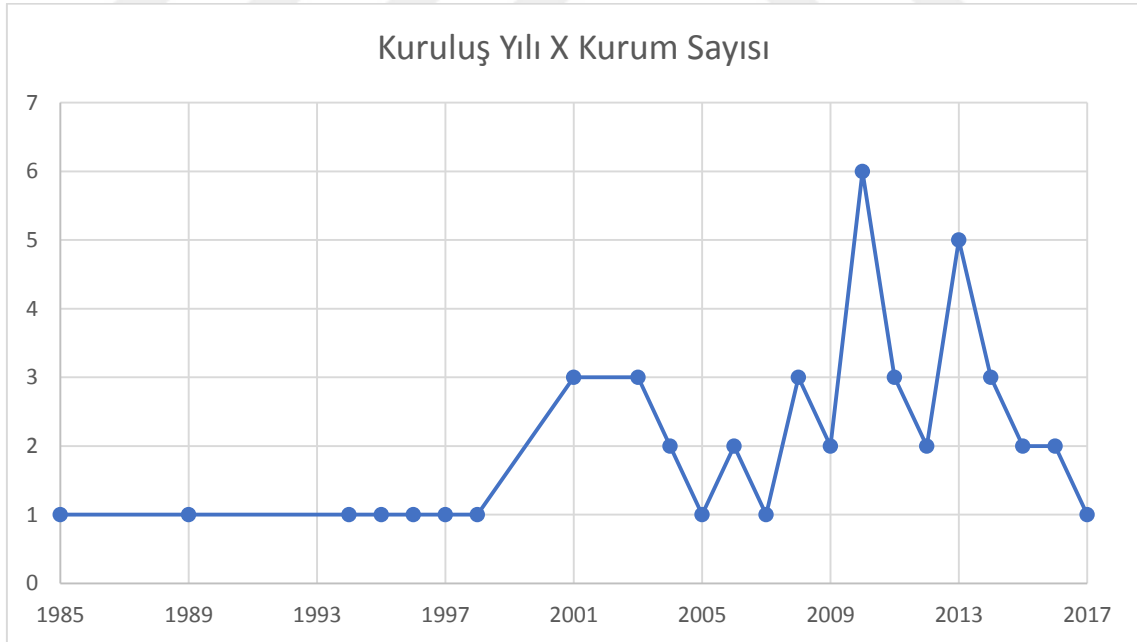
BULGULAR

Bu bölümde Ankara ilinde bulunan özengen müzik eğitimi kurumlarının görüşme sorularına vermiş olduğu cevaplar yüz-frekans analizleri ile incelenerek raporlanmıştır. Elde edilen sonuçlar tablolar ve grafiklere dönüştürülerek açıklanmıştır.

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın bu sorusunda, araştırmaya dâhil edilen kurumların faaliyete geçme yılı sorulmaktadır. Bulgular aşağıdaki gibidir.

Şekil- 3: Araştırmaya Dâhil Edilen Özengen Müzik Eğitimi Veren Kurumların Faaliyete Geçme Yılına Göre Dağılımı

Tablo- 2: Ankara İlinde Bulunan Özengen Müzik Eğitimi Veren Kurumların Faaliyete Geçme Yılına Göre Dağılımı

YILLAR	f	%
1985	1	2.0
1989	1	2.0
1994	1	2.0
1995	1	2.0
1996	1	2.0
1997	1	2.0
1998	1	2.0
2001	3	6.2
2003	3	6.2
2004	2	4.1
2005	1	2.0
2006	2	4.1
2007	1	2.0
2008	3	6.2
2009	2	4.1
2010	6	12.5
2011	3	6.2
2012	2	4.1
2013	5	10.4
2014	3	6.2
2015	2	4.1
2016	21	4.1
2017	1	2.0
TOPLAM	48	100

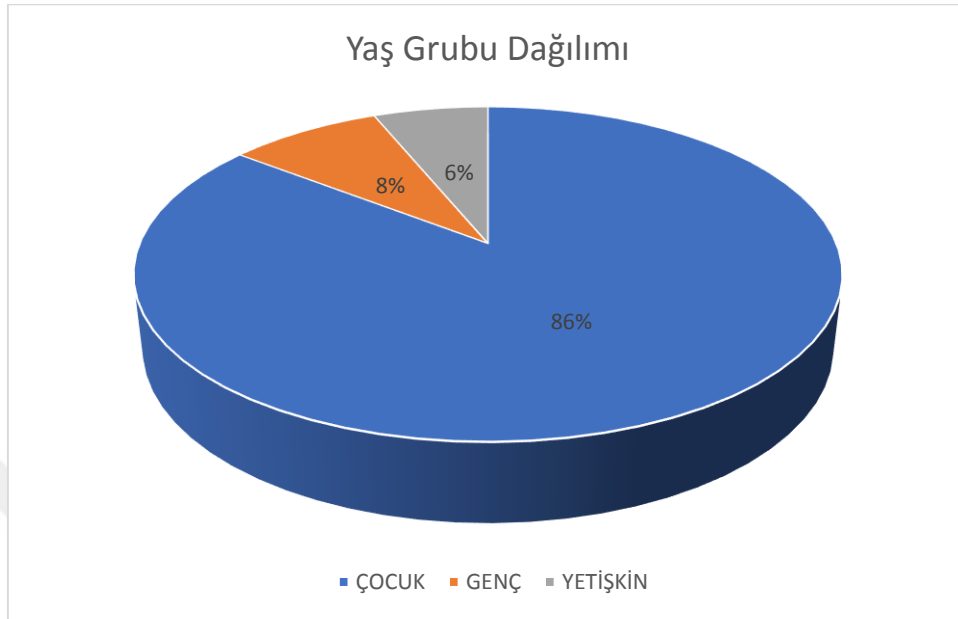
Tablo2 incelendiğinde, Ankara ilinde bulunan ve araştırmaya dâhil edilen özengen müzik eğitimi veren kurumların faaliyete geçme yılının 1985 ile 2017 arasında değiştiği anlaşılmaktadır. Araştırmaya dâhil edilen kurumların büyük bir oranının 2010 (%12,5), 2013 (%10,4) ve 2008 (%6,2) yıllarında faaliyete geçtiği belirlenmiştir. Özellikle, 2009-2016 yılları arasında Ankara ilinde bulunan özengen müzik eğitimi veren kurumların sayısının arttığı gözlenmiştir.

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Bu araştırma sorusunda kurumlarda eğitim alan öğrencilerin yaş grupları sorulmaktadır. Bulgular Şekil 4 ve Tablo 3'te gösterilmektedir.

Şekil- 4:Araştırmaya Dâhil Edilen Kurumların Hizmet Verdiği Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Tablo- 3: Araştırmaya Dâhil Edilen Kurumların Hizmet Verdiği Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

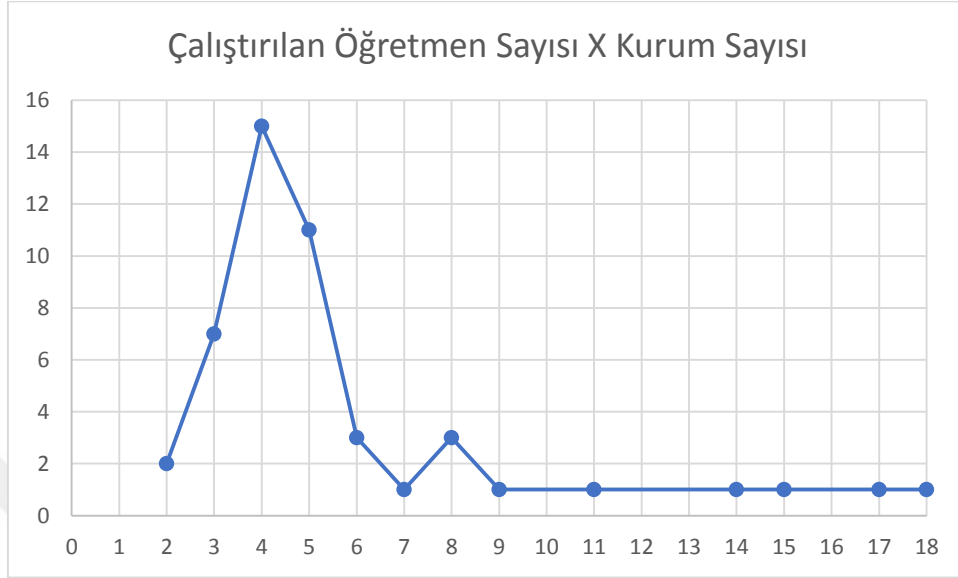
Yaş Grubu	f	%
ÇOCUK(6-14)	41	85.4
GENÇ(15-18)	4	8.3
YETİŞKİN(19 ve üzeri)	3	6.2
TOPLAM	48	100

Tablo3 incelendiğinde, Ankara ilinde bulunan özengen müzik okullarının %85,4'ünün çocuk, %8,3'ünün genç ve %6,2'sinin ise yetişkinlere yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Bu kurumların büyük bir oranının çocuklara yönelik hizmet verdiği belirlenmiştir.

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Bu araştırma sorusunda ise araştırmaya dâhil edilen kurumlarda çalışan öğretmenlerin sayısı sorulmaktadır. Bulgular Şekil 5 ve Tablo 4'teki gibidir.

Şekil- 5: Araştırmaya Dahil Edilen Kurumların Çalıştırdıkları Öğretmen Sayısına Göre Dağılımı

Tablo- 4: Araştırmaya Dâhil Edilen Kurumların Çalıştırdıkları Öğretmen Sayısına Göre Dağılımı

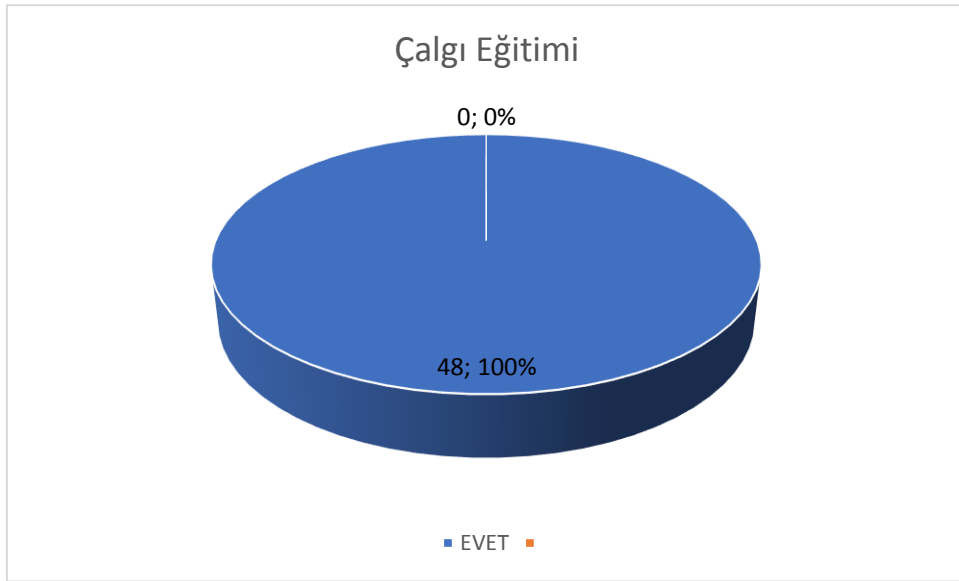
KURUM	f	%
4 Öğretmen Çalıştıran	15	31.2
5 Öğretmen Çalıştıran	11	22.9
2 Öğretmen Çalıştıran	2	4.1
8 Öğretmen Çalıştıran	3	6.2
9 Öğretmen Çalıştıran	1	2.0
3 Öğretmen Çalıştıran	7	14.5
6 Öğretmen Çalıştıran	3	6.2
7 Öğretmen Çalıştıran	1	2.0
11 Öğretmen Çalıştıran	1	2.0
17 Öğretmen Çalıştıran	1	2.0
18 Öğretmen Çalıştıran	1	2.0
15 Öğretmen Çalıştıran	1	2.0
14 Öğretmen Çalıştıran	1	2.0
TOPLAM	48	100

Tablo4 incelendiğinde, Ankara ilinde bulunan özengen müzik eğitimi veren kurumların çalıştırdığı öğretmen sayılarının 2 ile 18 arasında değiştiği anlaşılmaktadır. Özengen müzik okullarının büyük bir oranın 4 öğretmen çalıştıran (%31,2), 5 öğretmen çalıştıran (%22,9), 3 öğretmen çalıştıran (%14,5) olarak belirlenmiştir.

4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Bu araştırma sorusunda Ankara İlinde bulunan özengen müzik eğitimi veren kurumlarda çalgı eğitimi verilme durumu sorulmaktadır. Bulgular Şekil 6 ve Tablo 5'te gösterilmektedir.

Şekil- 6: Araştırmaya Dâhil Edilen Kurumların Çalgı Eğitimi Verilme Durumuna Göre Dağılımı

Tablo- 5: Araştırmaya Dâhil Edilen Kurumların Çalgı Eğitimi Verilme Durumuna Göre Dağılımı

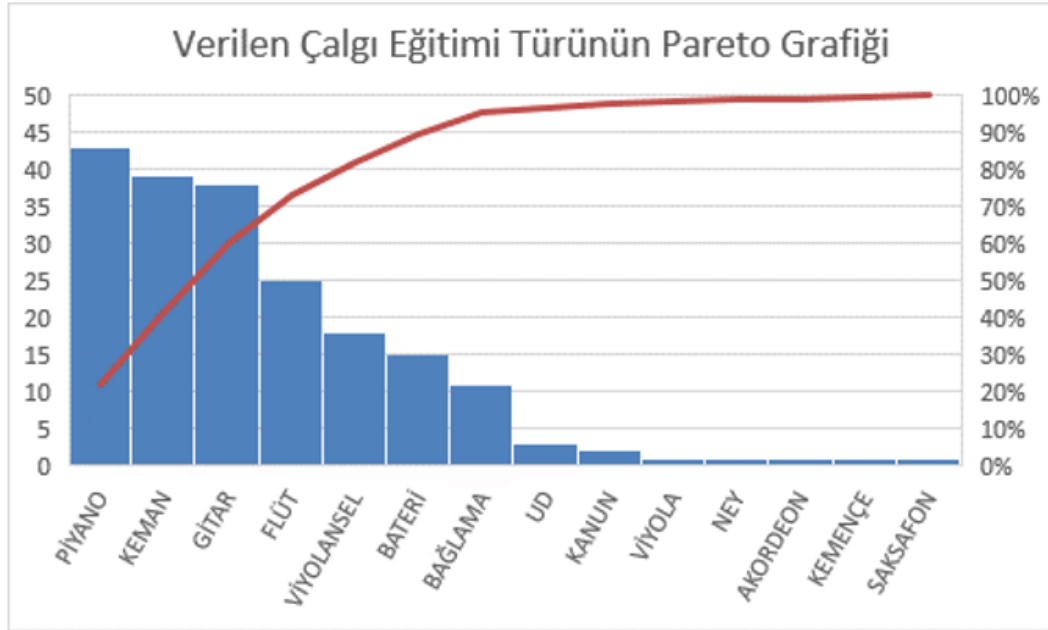
CEVAP	f	%
EVET	48	100
TOPLAM	48	100

Tablo5incelendiğinde, Ankara ilinde bulunan özengen müzik okullarının tamamında çalgı eğitimi verildiği anlaşılmaktadır (%100).

4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Bu araştırma sorusunda ise Ankara’da bulunan özegen müzik eğitimi veren kurumlarda eğitimi verilen çalgıların hangileri olduğu sorulmaktadır. Bulgular Şekil 7 ve Tablo 6’da gösterildiği gibidir.

Şekil- 7: Verilen Çalgı Eğitimi Türünün Pareto Grafiği

Tablo- 6: Araştırmaya Dahil Edilen Kurumların Eğitimi Verilen Çalgı Türüne Göre Dağılımı

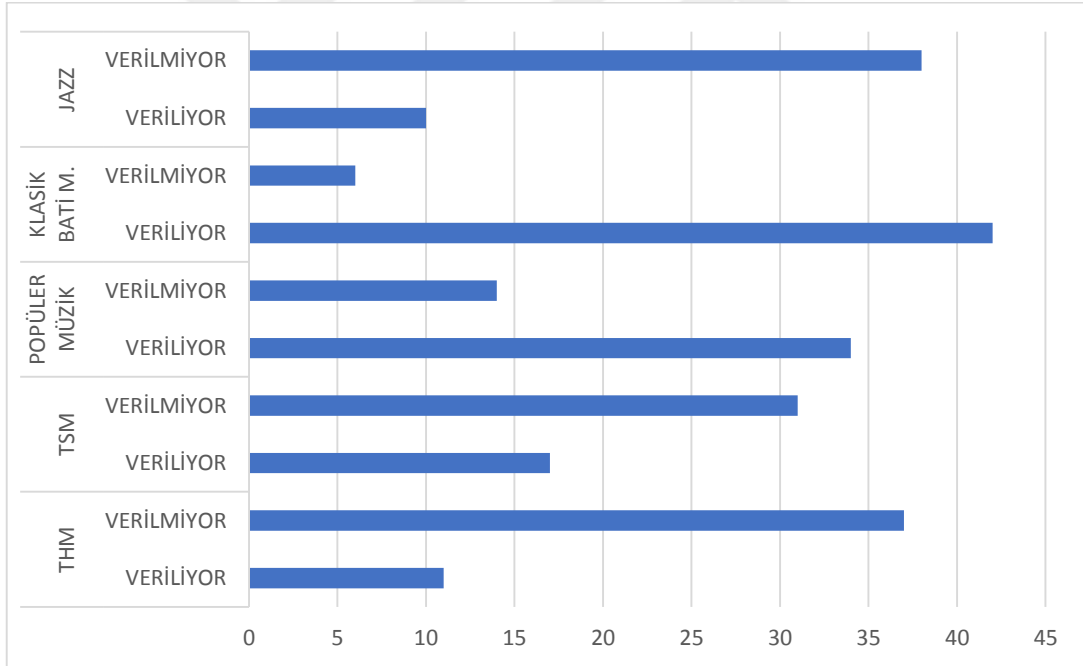
ÇALGILAR	f	%
PİYANO	43	79.6
KEMAN	39	72.2
GİTAR	38	70.3
FLÜT	25	46.2
VİYOLANSEL	18	33.3
BATERİ	15	27.7
BAĞLAMA	11	20.3
UD	3	5.5
KANUN	2	3.7
NEY	1	1.8
AKORDEON	1	1.8
KEMENÇE	1	1.8
SAKSAFON	1	1.8
VİYOLA	1	1.8

Tablo6 incelendiğinde, Ankara ilinde bulunan özengen müzik eğitimi veren kurumların sırası ile çalgı eğitimi olarak en çok; piyano (%79,6), keman (%72,2), gitar (%70,3), flüt (%46,2), viyolonsel (%33,3), bateri (%27,7), bağlama (%20,3), ud (%5,5) ve kanun (%3,7) eğitimi verildiği anlaşılmaktadır. Araştırmaya dahil edilen kurumların özellikle piyano, keman ve gitar eğitiminin ön planda olduğu belirlenmiştir.

4.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Bu araştırma sorusunda Ankara’da bulunan özengen müzik eğitimi veren kurumlarda hangi müzik türlerinde eğitim verildiği sorulmaktadır. Bulgular Şekil 8 ve Tablo 7’de görülmektedir.

Şekil- 8: Araştırmaya Dahil Edilen Kurumlarda Verilen Müzik Eğitiminin Müzik Türüne Göre Dağılımı

Tablo- 7: Araştırmaya Dahil Edilen Kurumlarda Verilen Müzik Eğitiminin Müzik Türüne Göre Dağılımı

MÜZİK TÜRÜ	VERİLME DURUMU	f	%
TÜRK HALK MÜZİĞİ	EVET	11	22.9
	HAYIR	37	77.0
TÜRK SANAT MÜZİĞİ	EVET	17	35.4
	HAYIR	31	64.5
POPÜLER MÜZİK	EVET	34	70.8
	HAYIR	14	29.1
KLASİK BATI MÜZİĞİ	EVET	42	87.5
	HAYIR	6	12.5
JAZZ MÜZİĞİ	EVET	10	20.8
	HAYIR	38	79.1

Tablo7 incelendiğinde, Ankara ilinde bulunan özengen müzik okullarının %22,9'unda THM, %35,4'ünde TSM, %70,8'inde Popüler müzik, %87,5'sinde klasik batı müziği ve %12,5'inde ise jazz müzik eğitiminin verildiği anlaşılmaktadır. Araştırmaya katılan okullarda, özellikle popüler müzik ve klasik batı müziği eğitiminin ön planda olduğu belirlenmiştir.

4.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın bu sorusunda ise Ankara'da bulunan özengen müzik eğitimi veren kurumlarda müzik teorisi, müziksel işitme ve solfej eğitimi verilme durumu sorulmaktadır. Bulgular Şekil 9 ve Tablo 8'de gösterilmektedir.

Şekil- 9: Araştırmaya Dahil Edilen Kurumların Müzik Teorisi, Müziksel İşitme ve Solfej Eğitimi Verilme Durumuna Göre Dağılımı

Tablo- 8: Araştırmaya Dahil Edilen Kurumların Müzik Teorisi, Müziksel İşitme ve Solfej Eğitimi Verilme Durumuna Göre Dağılımı

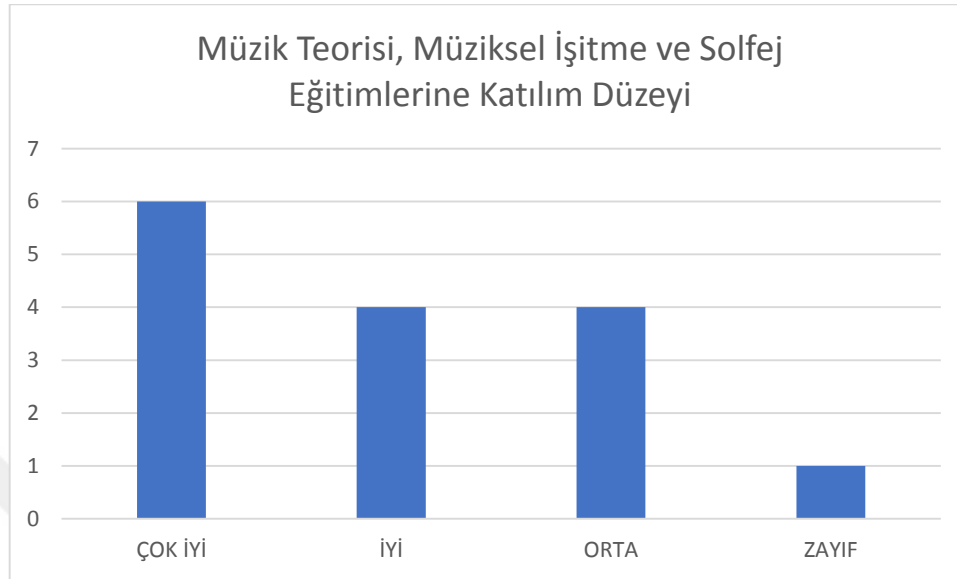
CEVAPLAR	f	%
EVET	15	31.2
HAYIR	33	68.7
TOPLAM	48	100

Tablo8 incelendiğinde, Ankara ilinde bulunan özengen müzik okullarının %31,2'sinde müzik teorisi, müziksel işitme ve solfej eğitiminin verildiği, %68,7'sinde ise müzik teorisi, müziksel işitme ve solfej eğitiminin verilmediği anlaşılmaktadır.

4.8. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın bu sorusunda müzik teorisi, müziksel işitme ve solfej eğitimi veren kurumların verdiği eğitime katılım düzeyinin ne olduğu sorulmaktadır. Bulgular Şekil 10 ve Tablo 9'da gösterildiği gibidir.

Şekil- 10: Araştırmaya Dahil Edilen Kurumların Verdiği Müzik Teorisi, Müziksel İşitme Ve Solfej Eğitimlerine Katılım Düzeyi Dağılımı

Tablo- 9: Araştırmaya Dahil Edilen Kurumların Verdiği Müzik Teorisi, Müziksel İşitme Ve Solfej Eğitimlerine Katılım Düzeyi Dağılımı

KATILIM DÜZEYİ	f	%
ÇOK İYİ	6	40
İYİ	4	26.6
ORTA	4	26.6
ZAYIF	1	6.6
HİÇ	0	0
TOPLAM	15	100

Tablo9 incelendiğinde, Ankara ilinde bulunan özengen müzik eğitimi veren kurumların müzik teorisi, müziksel işitme ve solfej eğitimi verenlerinin; %40'ında katılım düzeyi çok iyi, %26,6'sında iyi, %26,6'sında orta ve %6,6'sında ise zayıf düzeyde olduğu anlaşılmaktadır. Bu okullarından hepsinde müzik teorisi, müziksel işitme ve solfej eğitimlerine katılım belli düzeylerde gerçekleştirilmektedir.

4.9. Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Bu araştırma sorusunda Ankara'da bulunan özengen müzik eğitimi veren kurumlarda bireysel ses eğitimi verilme durumu sorulmaktadır. Bulgular Şekil 11 ve Tablo 10'da gösterilmektedir.

Şekil- 11: Araştırmaya Dahil Edilen Kurumların Bireysel Ses Eğitimi Verilme Durumuna Göre Dağılımı

Tablo- 10: Araştırmaya Dahil Edilen Kurumların Bireysel Ses Eğitimi Verilme Durumuna Göre Dağılımı

CEVAPLAR	f	%
EVET	28	58.3
HAYIR	20	41.6
TOPLAM	48	100

Tablo10 incelendiğinde, Ankara ilinde bulunan özengen müzik eğitimi veren kurumların %58,3'ünde bireysel ses eğitimi verildiği, %41,6'sında ise bireysel ses eğitimi verilmediği anlaşılmaktadır.

4.10. Onuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın bu sorusunda ise Ankara'da bulunan özengen müzik eğitimi veren kurumlarda koro eğitimi verilme durumu sorulmaktadır. Bulgular Şekil 12 ve Tablo 11'de görülmektedir.

Şekil- 12: Araştırmaya Dahil Edilen Kurumlarda Koro Eğitimi Verilme Durumu Dağılımı

Tablo- 11: Araştırmaya Dahil Edilen Kurumlarda Koro Eğitimi Verilme Durumu Dağılımı

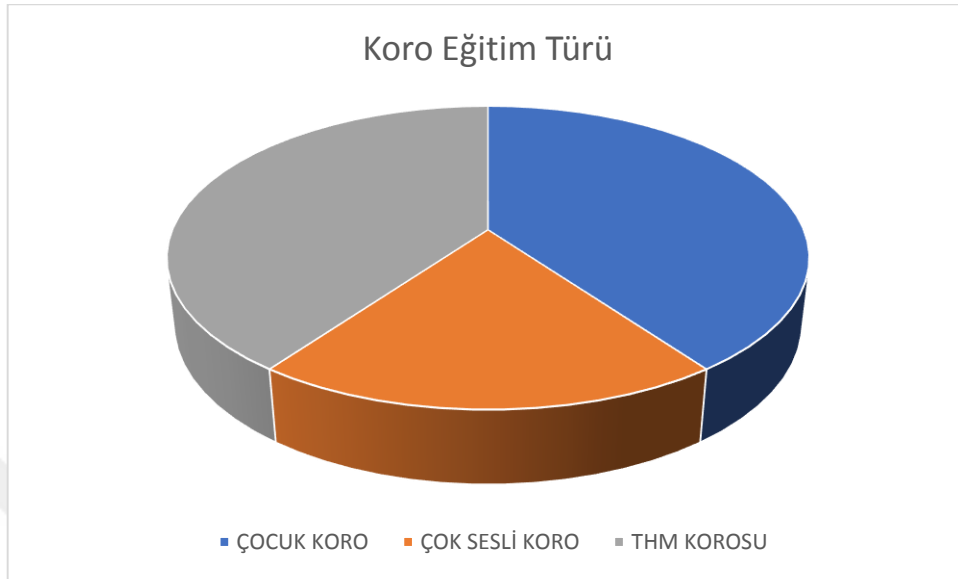
CEVAPLAR	f	%
EVET	5	10.4
HAYIR	43	89.5
TOPLAM	48	100

Tablo 11 incelendiğinde, Ankara ilinde bulunan özengen müzik eğitimi veren kurumların %10,4'ünde koro eğitimi verildiği, %89,5'inde ise koro eğitimi verilmediği anlaşılmaktadır.

4.11. On Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Bu araştırma sorusunda ilgili kurumlardan koro eğitimi verilenlerinin koro türüne göre dağılımı sorulmaktadır. Bulgular Şekil 13 ve Tablo 12'de görülmektedir.

Şekil- 13: Koro Eğitimi Veren Kurumların Koro Eğitimi Verilen Koro Türüne Göre Dağılımı

Tablo- 12: Koro Eğitimi Veren Kurumların Koro Eğitimi Verilen Koro Türüne Göre Dağılımı

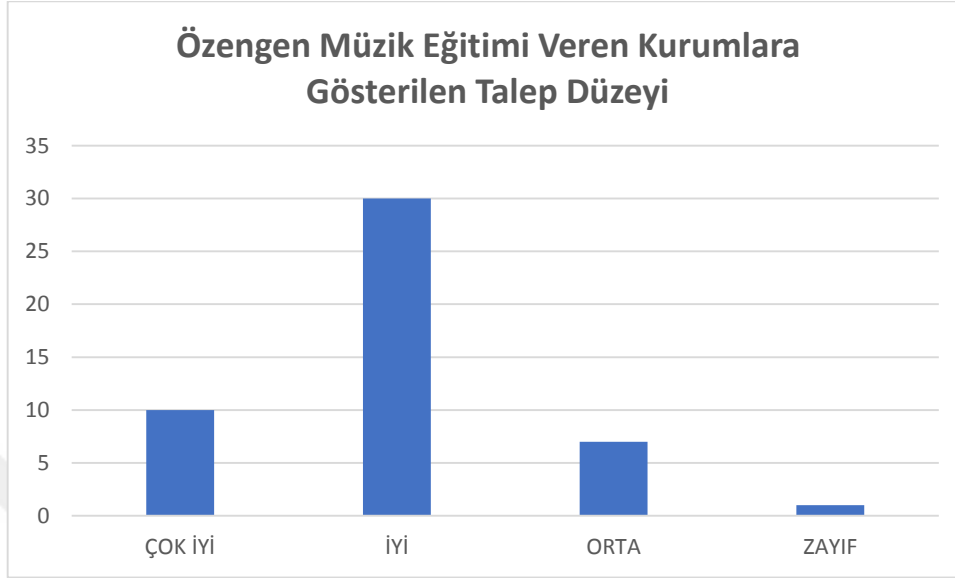
KORO EĞİTİM TÜRÜ	f	%
ÇOCUK KORO	2	40
ÇOK SESLİ KORO	1	20
THM KOROSU	2	40
TOPLAM	5	100

Tablo 12 incelendiğinde, koro eğitimi veren kurumların %40'ında çocuk korusu, %20'sinde çok sesli koro ve %40'ında THM korosu eğitiminin verildiği anlaşılmaktadır.

4.12. On ikinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Bu araştırma sorusunda Ankara'daki özengen müzik eğitimi kurumlarına talep düzeyi sorulmaktadır. Bulgular Şekil 14 ve Tablo 13'te görülmektedir.

Şekil- 14: Araştırmaya Dahil Edilen Özengen Müzik Okullarının Verilen Koro Eğitim Türüne Göre Dağılımı

Tablo- 13: Ankara ilinde bulunan milli eğitime bağlı özengen müzik okullarına gösterilen talep durumuna göre dağılımı

CEVAPLAR	f	%
ÇOK İYİ	10	20.8
İYİ	30	62.5
ORTA	7	14.5
ZAYIF	1	2.0
HİÇ	0	0
TOPLAM	48	100

Tablo 13 incelendiğinde, Ankara ilinde bulunan özengen müzik eğitimi veren kurumların %20,8'i çok iyi, %62,5'i iyi, %14,5'i orta ve %2'si zayıf düzeyde talep olduğunu belirtmektedir.

4.13. On Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Bu araştırma sorusunda Ankara ilinde bulunan özengen müzik eğitimi veren kurumların konser ve etkinlik düzenleme durumu sorulmaktadır. Bulgular Şekil 15 ve Tablo 14'te gösterildiği gibidir.

Şekil- 15: Araştırmaya Dahil Edilen Kurumların Konser veya Benzeri Etkinlikler Düzenlenme Durumuna Göre Dağılımı

Tablo- 14: Araştırmaya Dahil Edilen Kurumların Konser veya Benzeri Etkinlikler Düzenlenme Durumuna Göre Dağılımı

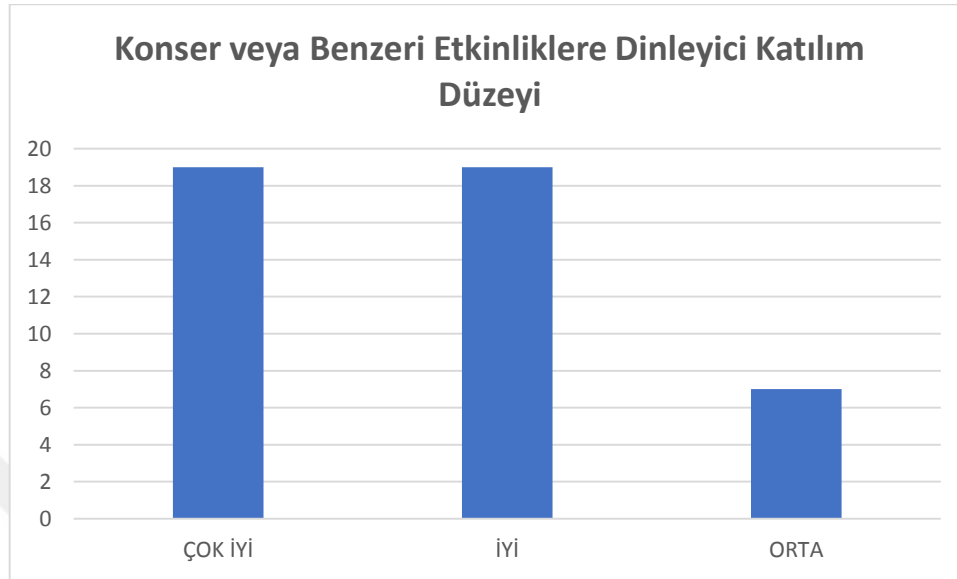
CEVAPLAR	f	%
EVET	45	93.7
HAYIR	3	6.2
TOPLAM	48	100

Tablo 14 incelendiğinde, Ankara ilinde bulunan özengen müzik eğitimi veren kurumların %93,7'sinde halka açık konser veya benzeri etkinlikler düzenlendiği, %6,2'sinde ise düzenlenmediği anlaşılmaktadır.

4.14. On Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Bu araştırma sorusunda ise konser ve benzeri etkinlik düzenleyen kurumların etkinliklerine dinleyici katılım düzeyi sorulmaktadır. Bulgular Şekil 16 ve Tablo 15'te gösterilmektedir.

Şekil- 16: Konser veya Benzeri Etkinlik Düzenleyen Kurumların Düzenlediği Etkinliklere Dinleyici Katılım Düzeyi Dağılımı

Tablo- 15: Konser veya Benzeri Etkinlik Düzenleyen Kurumların Düzenlediği Etkinliklere Dinleyici Katılım Düzeyi Dağılımı

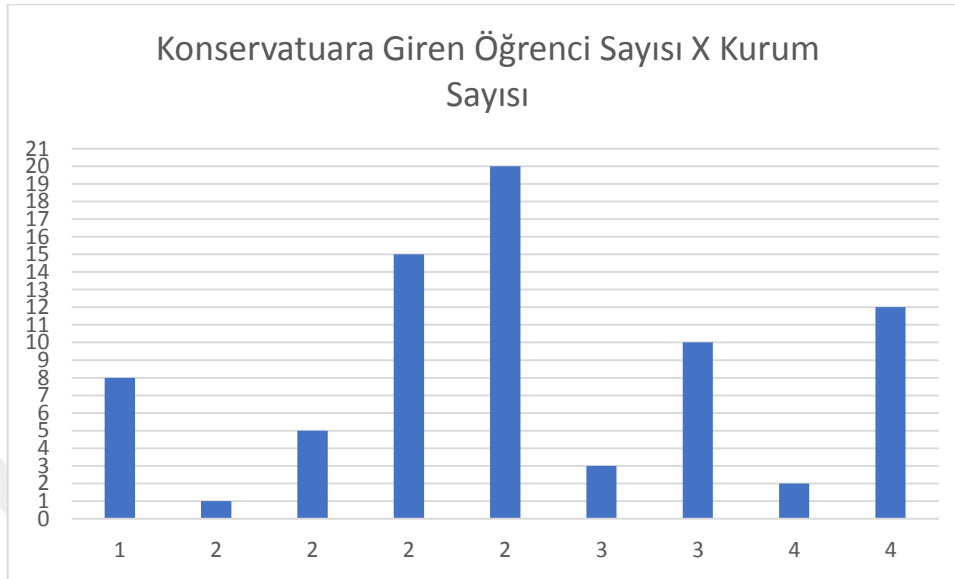
KATILIM DÜZEYİ	f	%
ÇOK İYİ	19	42.2
İYİ	19	42.2
ORTA	7	15.5
ZAYIF	0	0
HİÇ	0	0
TOPLAM	45	100

Tablo 15 incelendiğinde, konser veya benzeri etkinlik düzenleyen kurumların %42,2'si bu etkinliklere çok iyi, %42,2'si iyi, %15,5'i orta düzeyde dinleyici katılımı olduğunu belirtmiştir.

4.15. On Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Bu araştırma sorusunda Ankara'da bulunan özengen müzik eğitimi veren kurumlar tarafından hazırlanarak mesleki müzik eğitimi veren kurumların yapmış olduğu sınavlarda başarı gösteren öğrenci sayısı sorulmaktadır. Soruya ilişkin bulgularda ilgili kurumlarda yetişip mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda başarı gösteren öğrencilerin (f:185) dağılımları kurum türüne göre ayrı ayrı Şekil 17,18, 19 ve 20 ile Tablo 16, 17, 18 ve 19'da gösterilmektedir.

Şekil- 17: Araştırmaya Dahil Edilen Kurumların Konservatuvar Giriş Sınavında Başarı Gösterebilen Öğrenci Sayısına Göre Dağılımı

Tablo- 16: Araştırmaya Dahil Edilen Kurumların Konservatuvar Giriş Sınavında Başarı Gösterebilen Öğrenci Sayısına Göre Dağılımı

Konservatuvara Giriş Sınavında Başarı Gösteren Öğrenci Sayısı	Kurum (f)	%
10	3	13.0
3	3	13.0
1	2	8.6
2	4	17.3
12	4	17.3
20	2	8.6
5	2	8.6
8	1	4.3
15	2	8.6
TOPLAM 185	23	100

Tablo 16 incelendiğinde, Ankara ilinde bulunan özengen müzik eğitimi veren kurumlarda yetişip konservatuvara giriş sınavında başarı gösterebilen öğrenci sayısı toplam 185'tir. Kurumların konservatuvara sokabildiği öğrenci sayısı 0 ile 20 arasında değişmektedir. Araştırmaya dahil edilen 48 özengen müzik okulundan sadece 23 tanesi konservatuvara öğrenci sokabilmiştir.

Şekil- 18: Araştırmaya Dahil Edilen Kurumların Eğitim Fakültesi Giriş Sınavında Başarı Gösterebilen Öğrenci Sayısına Göre Dağılımı

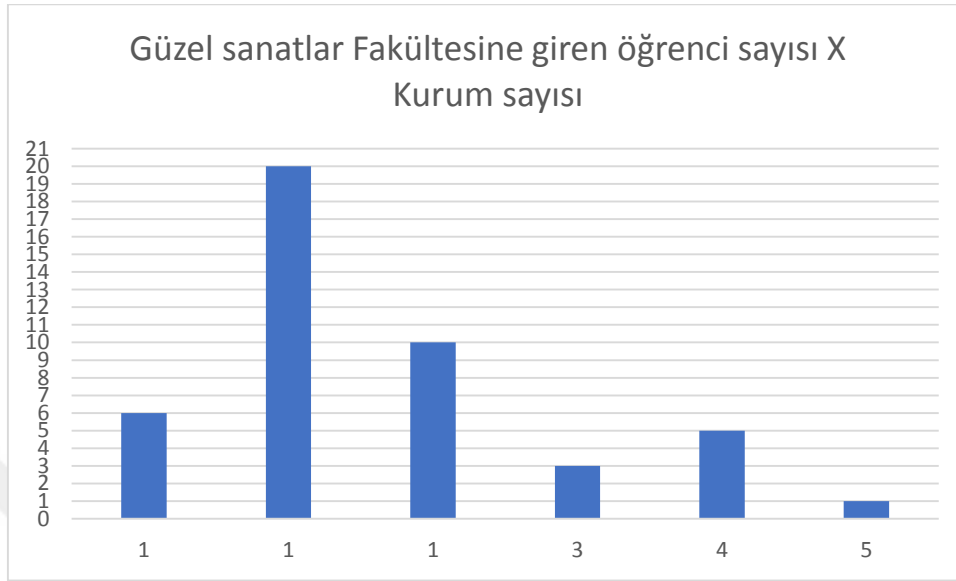
Tablo- 17: Araştırmaya Dahil Edilen Kurumların Eğitim Fakültesi Giriş Sınavında Başarı Gösterebilen Öğrenci Sayısına Göre Dağılımı

Eğitim Fakültesi Giriş Sınavında Başarı Gösteren Öğrenci Sayısı	Kurum (f)	%
10	5	26.3
5	3	15.7
7	1	5.2
3	2	10.5
1	3	15.7
2	3	15.7
12	1	5.2
6	1	5.2
TOPLAM	19	100

Tablo 17 incelendiğinde, Ankara ilinde bulunan özengen müzik eğitimi veren kurumlarda yetişip eğitim fakültesine giren toplam öğrenci sayısı 105'tir. Kurumların eğitim fakültesine sokabildiği öğrenci sayısı 0 ile 12 arasında değişmektedir. Araştırmaya dahil edilen 48 özengen müzik eğitimi veren kurumdan sadece 19 tanesi eğitim fakültesine öğrenci sokabilmiştir.

Şekil- 19: Araştırmaya Dahil Edilen Kurumların Güzel Sanatlar Fakültesi Giriş Sınavında Başarı Gösterebilen Öğrenci Sayısına Göre Dağılımı

Tablo- 18: Araştırmaya Dahil Edilen Kurumların Güzel Sanatlar Fakültesi Giriş Sınavında Başarı Gösterebilen Öğrenci Sayısına Göre Dağılımı

Güzel Sanatlar Fakültesi Giriş sınavında Başarı Gösteren Öğrenci Sayıları	Kurum(f)	%
5	4	26.6
1	5	33.3
3	3	20
6	1	6.6
20	1	6.6
10	1	6.6
TOPLAM 70	15	100

Tablo 18 incelendiğinde, Ankara ilinde bulunan özengen müzik eğitimi veren kurumlardan yetişip Güzel Sanatlar Fakülteleri giriş Sınavında başarı gösteren giren toplam öğrenci sayısı 70'tir. Kurumların güzel sanatlar fakültesine sokabildiği öğrenci sayısı 0 ile 20 arasında değişmektedir. Araştırmaya dahil edilen 48 özengen müzik okulundan sadece 15 tanesi güzel sanatlar fakültesine öğrenci sokabilmiştir.

Şekil- 20: Araştırmaya Dahil Edilen Özengen Müzik Okullarının Güzel Sanatlar ve Spor Liselerine Giren Öğrenci Sayısına Göre Dağılımı

Tablo- 19: Ankara ilinde bulunan milli eğitime bağlı özengen müzik okullarında güzel sanatlar ve spor liselerine giren öğrenci sayılarına göre dağılımı

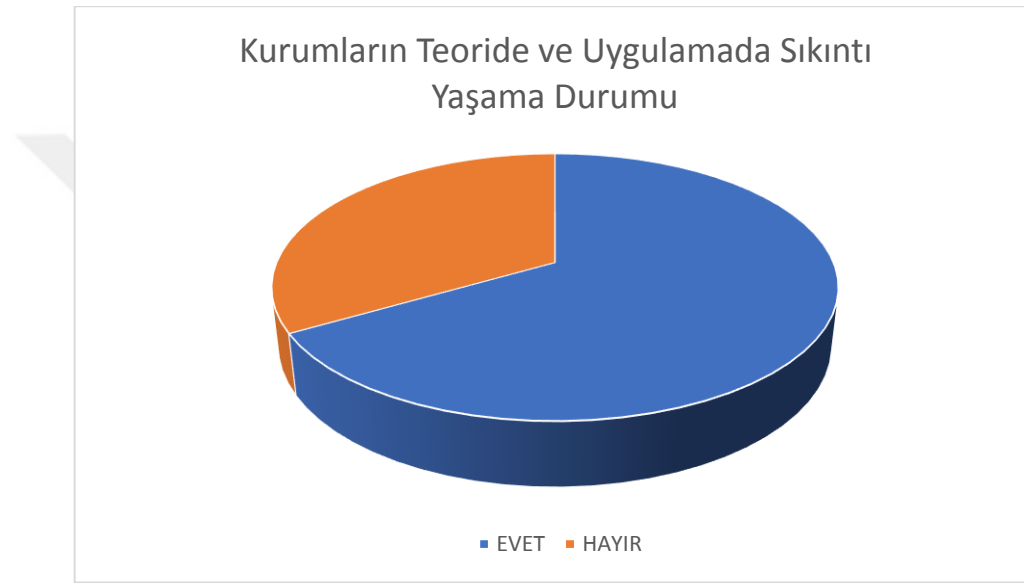
ÖĞRENCİ SAYILARI	f	%
10	4	22.2
3	2	11.1
2	1	5.5
5	2	11.1
1	3	16.6
22	1	5.5
18	1	5.5
7	1	5.5
13	1	5.5
6	1	5.5
4	1	5.5
TOPLAM 131	18	100

Tablo 19 incelendiğinde, Ankara ilinde bulunan özengen müzik okullarında güzel sanatlar ve spor liselerine giren toplam öğrenci sayısı 131'dir. Kurumların güzel sanatlar ve spor liselerine sokabildiği öğrenci sayısı 0 ile 22 arasında değişmektedir. Araştırmaya dahil edilen 48 özengen müzik okulundan sadece 18 tanesi güzel sanatlar ve spor liselerine öğrenci sokabilmiştir.

4.16. On Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Bu araştırma sorusunda Ankara ilinde bulunan özengen müzik eğitimi veren kurumların teoride ve/veya uygulamada sıkıntı yaşadığı durumlar var mıdır? Varsa nelerdir? Sorusu sorulmaktadır. Araştırmaya dahil edilen kurumlardan elde edilen bulgular şekil 21 ve 22 ile Tablo 20 ve 21 'de gösterilmektedir.

Şekil- 21: Araştırmaya Dahil Edilen Kurumların Teoride ve Uygulamada Sıkıntı Yaşama Durumu Dağılımı

Tablo- 20: Araştırmaya Dahil Edilen Kurumların Teoride ve Uygulamada Sıkıntı Yaşama Durumu Dağılımı

CEVAPLAR	f	%
EVET	32	66.6
HAYIR	16	33.3
TOPLAM	48	100

Tablo20'ye göre, Ankara ilinde bulunan özengen müzik eğitimi veren kurumların %66,6'sı teoride ve uygulamada sıkıntı yaşadığını, %33,3'ü ise müzik okullarının teoride ve uygulamada sıkıntı yaşamadığını belirtmiştir. Teori ve uygulamada sıkıntı yaşayan kurumların sıkıntıları bu araştırma sorusundan daha anlaşılır bir sonuç çıkarılabilmesi adına kategorileştirilmiştir. İlgili kurumların kategorilere göre dağılımı Şekil 20 ve Tablo 20'de belirtildiği gibidir.

Şekil- 22: Teoride ve Uygulamada Sıkıntı Yaşayan Kurumların Yaşadıkları Sıkıntılara Göre Dağılımı

Tablo- 21: Teoride ve Uygulamada Sıkıntı Yaşayan Kurumların Yaşadıkları Sıkıntılara Göre Dağılımı

KATEGORİ	f	%
Müfredat eski	15	46.8
Müfredatta özelleştirilmiş (çalgı, Ses eğitimi, Teori vb.) bir program yok.	15	46.8
Müfredatı uygulamada sorunlar (Araç gereç yetersizliği, zaman v.s)	1	3.1
Takip sorunu	1	3.1
Toplam	32	100

Tablo 21'e göre, teoride ve uygulamada sıkıntı yaşadığını belirten kurumların %46,8'i müfredatın eski olduğunu, %50'si müfredatta özelleştirilmiş bir programın bulunmadığını ve %3,1'i ise takip sorununu (Öğrencilerin müzik eğitimi aldığının görüldüğü fakat müzik eğitiminin hangi boyutunda eğitim aldığının bakanlıkça takip edilmediği, tüm öğrencilerin eşdeğer sertifika aldığı) bulunduğunu ve araç-gereç eksikliği v.s nedenlerle müfredatı uygulamada yetersizliklerin olduğunu belirtmişlerdir.

5. BÖLÜM

YORUM ve TARTIŞMA

Ankara ilinde bulunan özengen müzik eğitimi veren kurumların çok yönlü incelendiği bu çalışmada bu kurumları mevcut durumu ve uygulamada ortaya çıkan sorunlara ilişkin hem nitel hem de nicel önemli bulgulara ulaşılmıştır. Ankara ilinde bulunan özengen müzik okullarının büyük bir oranının 2008-2013 yılları arasında faaliyete geçtiği belirlenmiştir. Bununla birlikte son yıllarda bu kurumların yaygınlaşmasında düşüş eğilimi olduğu görülmüştür. Yaygın eğitim kurumu olarak yapılandırılan bu kurslara ağırlıklı olarak 6-13 yaş grubundaki çocuklara yönelik eğitimler verildiği görülmüştür. Bununla birlikte çok az özengen müzik eğitim kursunda genç ve yetişkinlere eğitim söz konusudur. Bu kurumların çalıştırdıkları öğretmen sayısının ise 2 ile 18 arasında olduğu bu konuda yetersizliklerin dile getirildiği görülmüştür. Bu çalışmanın bulguları uluslararası araştırmaların sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Crooke'ye göre (2018: 1-2) Müziğin, öğrencilerin günlük yaşamının ve eğitiminin önemli bir parçası haline getirilmesi önem taşımaktadır. Müzik öğreniminin hedeflerini günün eğitim öncelikleriyle birleştirmeye çalışan, faydacı, estetik ve pratik uygulamalar bu alandaki temel becerilerin gelişmesine önemli katkılar sağlamaktadır. Okul dışında çocukların müzik eğitimlerini sağlamada ve buradaki uygulamaların okul müzik müfredatları ile ilişkilendirilmesinde sorunlar söz konusudur. Tüm çocuklar, müzik oluşturma, sergileme ve dinlemeyi içeren aktif müzik katılımı ile zenginleştirilmiş bir müzik öğrenme yaşantısı fırsatını hak ederler. Güçlü müzik eğitimi programları, bunu mümkün kılmak gerekli alt yapı, araç-gereç ve öğrenme-öğretme ortamlarını sağlamada etkili tasarım ortaya koyar. Bununla birlikte okulların dışında müzik eğitiminin nicelik ve niteliğinde ciddi sorunlar söz konusudur.

Müzik eğitiminin son zamanlarda daha da etkinleşmesi üzerine ABD'deki uygulamalarda üzerinde durulması gereken başlıkların neler olabileceği konusunda

Kasım 2001 tarihinde ABD-Chicago şehrinde bir toplantı yapılmıştır. ABD'deki 12 önemli sanat eğitimcisinin katıldığı bu toplantıda Müzik ve ilgili sanatların eğitimi ile ilgili konular üzerinde tartışılmış ve bu alanın geleceği konusunda öngörülerde bulunulmuştur (Davis, 2002: 13). Bu eğitimcilerin üzerinde durdukları en önemli konular, sanatın günümüz insanının günlük hayatını etkileyen bir kuvvet olduğu ve müziğin farklı formlarının insan hayatının içinde yer aldığıdır. Bu durumda geleceğin toplum yapısında müzik eğitimcisinin rolü çok büyük önem taşımaktadır. Bu kapsamda okul öncesinden başlayarak toplumun tüm kesimlerine yaşam boyu öğrenme sürecinde müzik eğitim fırsatlarının sunulması önem arz etmektedir.

Crooke'ye göre (2018: 1-2)“ne yazık ki, sanat eğitiminde inanılmaz derecede destekleyici ve katkıları olan yetenekli uygulayıcıların ve eğitimcilerin bu yeterliklerini okul dışındaki günlük eğitimlere entegre edebilmek için, çoğu durumda yeterli ortama, zamana, alt yapıya ve ekonomik olanaklara sahip olmadıkları görülmüştür. Birçok müzik eğitimi kursunda yeterli alt yapı, araç-gereç, öğretim kaynakları ve sistemli bir yapı söz konusu değildir. Öğrencilerin okullarda kendilerine sağlanan nitelikli müzik eğitimini okul dışında erişmede sorunlar yaşadıkları görülmektedir”.

Araştırmanın bir diğer bulgusu özengen müzik eğitim kurslarındaki eğitimin niteliğine ilişkindir. Araştırma bulgularına göre araştırmaya dahil edilen Özengen müzik eğitimi kurumlarının tamamının yakınında çalgı eğitimi verilmektedir. Bu eğitimlerde en çok; piyano, keman, gitar eğitimlerinin verildiği bu çalgılar dışında flüt, viyolonsel, bateri, bağlama eğitimlerinin verildiği görülmüştür. Bu kurumlarda verilen müzik eğitimi türüne göre dağılım incelendiğinde Türk Halk Müziği, Türk Sanat Müziği, Popüler Müzik ve Klasik Batı Müziği ve Jazz müzikleri olmak üzere zengin bir çeşitliliğe sahip olduğu görülmüştür. Bu kurslarda en çok ön plana çıkan ve verilen müzik türleri popüler müzik ve klasik batı müziğidir. Bununla birlikte bu kurslarda müzik teorisi, müziksel işitme ve solfej eğitiminin düşük düzeyde verildiği görülmüştür. Birçok kurumda bu temel müzik eğitim ders ve konuları işlenmemektedir. Araştırmada verilen eğitimlere ilişkin ortaya çıkan diğer dikkat çekici sonuç ise Özengen Müzik Okullarının Bireysel Ses ve koro eğitiminin düşük olmasıdır. Bu bulgular Kocabaş ve Selçioğlu (2003: 1-12) ve Uslu'nun (2009: 12) araştırma bulguları ile benzerlik göstermektedir.

Uslu'ya göre (2009: 12) okul öğrenmelerine ilaveten okul dışında müzik eğitime yönelik uygulamalar öğrencilerin bireysel gelişimine, kendisini gerçekleştirebilmesine, sosyal ilişkilerine, çevreyle daha etkili iletişimlerin sağlanmasına olumlu yönde katkılar sağlar. Bu yönüyle Özengen eğitim kurumların verilen müzik eğitiminin öğrenenler üzerinde olumlu etkilerinin olacağı düşünülmektedir. Bu açıdan verilen müzik eğitimlerin nitelikli ortamlarda sağlanması ve yaygınlaşması önem arz etmektedir. ‘Müziğin eğitimin belirli bir plan ve program dahilinde sağlıklı ortamlarda, etkili yöntem ve tekniklerle, bilişsel, duyuşsal ve psikomotor amaçların sağlıklı bir şekilde anlaşıldığı, algılandığı, değer gördüğü ve önemsendiği ortamlarda, müzik eğitiminin kalitesinin gelişeceği ve yaygınlaşacağı muhakkaktır’ Bu bağlamda Ankara İli içerisinde bulunan Özengen müzik eğitimi kurumlarının gerek nicel gerekse de nitel yönlerden incelenmesi, araştırmaya alınması, ilde verilen müzik eğitimi, müzikal çalışmalar, ağırlıklı olarak kullanılan çalgılar, verilen konserler, dinleyici katılımlarının saptanması bu kurumlarda eğitim kalitesinin geliştirilmesi adına bizlere önemli bilgiler sağlayacaktır.

Ulusal Müzik Eğitim Derneğinin (TheNationalAssociationfor Music Education) (2017) gerçekleştirdiği uluslararası karşılaştırmalı bir çalışmada okul dışı sanat ve müzik eğitimlerinin verilmesi açısından şu konu ve uygulamaların ön plana çıktığı görülmüştür.

- Yaygın eğitim kapsamında müzik sanatı, eğitimi ve sanatsal düşünme,
- Uluslararası müzik eğitimi uygulamaları,
- Yerel ve bölgesel kültür değerlere dayalı müzik eğitimi uygulamaları,
- Teknoloji ve müzik eğitimi,
- Popüler kültür, sosyal medya ve ulusal medyada müzik eğitimi,
- Yaygın eğitimde yaşam boyu öğrenme kapsamında başarılı müzik eğitim programlarının geliştirilmesi ve uygulanabilirliği,
- Farklı yaş gruplarına etkili müzik öğretim yolları
- Genel müzik eğitimi ile yaygın eğitim kurumlarındaki müzik eğitim uygulamalarının kaynaşıklığı,

- Müzik eğitiminde yeni eğilimler ve gelişmeler,
- Yaygın eğitim kurumlarında müzik eğitimi, bireysel ve kişisel özellikler ve bağımsız çalışmalar

Yukarıdaki raporda ifade edilen yaygın eğitim müzik uygulamaları kriterleri açısından Özengen Müzik Eğitim kurumlarının yetersiz olduğu görülmektedir. Bu konuda yurtdışı örnekler incelendiğinde zengin eğitim programlarının yoğun bir şekilde uygulandığı görülmektedir.

Literatürde okul dışında sanat ve müzik eğitimi açısından etkinliğin sağlanmasında bazı süreçlerin yerine getirilmesi önem arz etmektedir. Duncum'a göre (1999) etkili bir sanat ve müzik eğitimi öğrencilerin;

- a) Estetik deneyimlerini göstermeleri için daha açık ve işlevsel olmalıdır,
- b) Tercih ettikleri müzik eserlerini ve ürünlerini performe etmesine olanak tanınmalıdır.
- c) İzledikleri (takip edilen) müzik eğitim süreçlerindeki değişiklikleri sanatsal açıdan değerlendirmeye imkân tanınmalıdır,
- d) Müziksel kültür ve sanat eğitimi sayesinde, günlük bilgiler arasına sıkışmaktan kurtulup sosyal açıdan öğrenenlerde gelişmeler sağlayabilmelidir, böylece öğrenenler, gelişen ve değişen sanat içreğine adapte olabilirler. Müziksel sanatın sınırları bizim anladığımız formları, uygulamaları ve değerleri içermekle birlikte son zamanlardaki yayılımı farklı bilgilerin ve konuların sınırlarını zorlamaktadır. Etkili programlarla bu olgu günümüz dünyasına daha kolay adapte edilebilir,
- e) Etkili müzik eğitimi ve kapsamdaki kurslarla öğrenciler kendi buldukları bilgi seviyesinden daha ileriye geçebilmeleri için yeni yolları deneyip, uygulayıp geliştirebilirler.

Özengen müzik eğitim kurslarının nitelik ve nicelik açısından yukarıdaki unsurları taşıyıp taşımadığı boylamsal araştırmalarla tespit edilebilir. Bu tezin bulgularına göre Özengen eğitim kurumlarındaki program ve uygulamalara

öğrencilerin ilgi ve beklentileri yüksek olmasına rağmen zengin bir öğrenme ortamı ve fırsatı sağlanamamaktadır.

Araştırmanın son bulgusu ise özengen müzik kurslarının teoride ve uygulamada yaşadıkları sıkıntılara ilişkin durumdur. Bu konudaki nitel bulgulara göre müfredatın yetersizliği ve eski olması, müfredatı izlemede yaşanan sorunlar, müfredatı uygulamada yetersizliklerin olması, araç-gereç ve zaman konusundaki sorunlar sıralanmıştır. Tüm bunlar eğitimin kalitesini etkilemektedir. Bu bulgular Kocabaş ve Selçioğlu'nun (2003: 1-12) yaptıkları araştırmanın bulguları ile örtüşmektedir.

Kocabaş ve Selçioğlu (2003: 1-12) tarafından gerçekleştirilen araştırmaya göre ilköğretim müzik derslerinin amaçlarının gerçekleşmesi açısından önemli sorunlar söz konusudur. Araştırmacılara göre bu olumsuz sonucun ortaya çıkmasında müzik dersliklerinin olmaması, müzik etkinliklerinin zengin olmaması ve müzik ders programlarının öngördüğü araç-gereç ve alt yapının eksikliği, derslerde etkili öğretim yöntem ve tekniklerinin kullanılmaması, öğretim programlarındaki yetersizlikler ve en önemlisi öğrencilerde ve ailelerde sanat ve müzik kültürüne yönelik olumsuz algılar ve beklentilerin etkili olduğu ileri sürülmüştür.

Bir eğitim amacı ne olursa olsun etkililiği ve verimliliği büyük oranda eğitim ortamının niteliğine bağlıdır. Her programın başarılı olabilmesi için eğitimde kullanılacak araç ve gereç, bunların etkili bir şekilde kullanılacak zengin bir ortamın olması esastır (Çilenti, 1988: 36).

Bu kurslarda müzik öğretmenleri ya da eğitimcileri öğretmen dersini verirken, uygulamaları araç gereçle destekleyerek dersi daha etkili ve verimli biçime dönüştürebilir. Görsel ve işitsel araçlar başlığı altında müzik öğretim materyallerinin kurslarda bulunması ve işe koşulması Özengen müzik eğitimi veren kurumlardaki kaliteyi artıracaktır.

Bu kurslardaki öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu eğitim araçlarından yeterince yararlanamama nedenleri olarak kurslarında alanları ile ilgili yeterli altyapı ve araç gereç bulunmadığı, bir kısımda müzik öğretim süreçlerinde takip edecek program ya da müfredatlara sahip olmadıklarını ifade etmişlerdir. Bu nedenle bu konularda özengen müzik eğitimi veren kurumlara destek sağlanması eğitimin kalitesini artıracaktır.

Bu konuda İngiltere Sanat Konseyinin gerçekleştirdiği bir çalışmada Sanat Konseyi İngiltere-ACE (2011: 31-50) bu tür yaygın müzik eğitimi kurslarındaki programların yetersizliğine, çalgı eğitiminin sınırlı olduğuna, orkestra enstrümanları ve repertuarlar konusunda yetersizlikler olduğu, tüm yaş grubu ve branşlara hitap etmediği görülmüştür. İngiltere Sanat Konseyinin raporuna göre kursların tüm bu sorunlardaki temel yetersizlik kaynağının, müzikal hedeflerini ve bunları gerçekleştirmek üzere gerekli süreçleri çok iyi saptayamamaları olduğunu ifade etmiştir. Bu tezin bulgularında da Özenen Müzik Eğitim kurumlarının takip ettikleri program ve müfredatların yetersiz olduğu gözlenmiştir. İngiltere Sanat Konseyinin raporuna göre bu kursların aralarında işbirlikleri oluşturarak İngiltere'deki müzik eğitiminin çeşitliliğini, müziğe ilgi duyan her yaştan bireyin çeşitliliğini ve yapılan müzik çeşitliliğini sağlayacak programların ortaya konmasına işaret etmektedir. Konsey'e göre yaygın müzik eğitim kurumları bu açıdan zengin bir program içeriğine sahip olmalı ve herkesin erişime açık olmalıdır. Bununla birlikte, müzik eğitiminde gerekli finans ve alt yapı desteğini sağlamak için genel olarak okul dışı sanat-kültür eğitiminin nihai hedefleri hakkında açık bir plana ihtiyaç vardır. Müzik Eğitimi Ulusal Planının oluşturulması ve hayata geçirilmesi Özenen Müzik Eğitim kurumlarının gelişimine önemli katkılar sağlayacaktır.

Son olarak Uluslararası Müzik Eğitim Derneğinin (ISME-International Societyfor Music Education) yıllık olarak yayınladığı rapora göre (2018: 1-2) Özenen Müzik Eğitim kurumları türündeki okul dışı yaygın müzik eğitim kurumlarının faaliyetlerinin başarılı olmasında şu hususlar önemlidir.

- Müzik eğitiminde öğrenci merkezli programlar uygulama,
- Müzik eğitiminde gözlem, uygulama ve araştırma esaslı öğretim verme,
- Müzik eğitiminde öğrencilerin bireysel ilgi ve yeteneklerini dikkate alma
- Müzikte daha çok pratik yapma,
- Müzik eğitimlerine yönelik değişimlere uyum sağlama,
- Bireysel ve ekiple müzik yapma yeterlikleri kazandırma,
- Temel ve zihinsel beceriler ile bireysel nitelikli akademik temeller kazandırma,
- Müzik yeterliklerini uluslararası standartlar ışığında kazandırma,

- Müzik eğitiminde zenginleştirilmiş bir müfredat kapsamında gerekli personel, araç-gereç ve alt yapı sağlama,
- Müzik eğitiminde modüler öğretim programları ve yaklaşımları uygulama,
- Üst düzeyde müzik becerilerini ve uygulamalarını esas alma,
- Müzik eğitiminde teknolojiden yararlanma,
- Örgün ve yaygın müzik eğitim sistemleri arasındaki kalın ve belirgin ayrımları giderme,
- Okul öncesi düzeyden başlayarak bütün kesimlerine yönelik yaşam boyu süregiden öğrenmeyi esas alma.

Tüm bu unsurlar gerek genel gerekse de yaygın müzik eğitiminde kalite ve standartlarını artıracaktır. Bu konuda müzik eğitimcileri ve karar mekanizmaları arasında yoğun bir işbirliğine gereksinim vardır. ISME'ye göre (2018: 1-2) müziğin tüm insanların yaşamının hayati bir parçasıdır, bu nedenle herkesin yaşamın tüm boyutlarında müzik eğitim süreçlerine erişimi temel ilke olmalıdır. Bunu sağlamada müzik eğitimcileri arasında her düzeyde anlayış ve işbirliğinin ve her yaşta insan için müzik eğitimini teşvik etmenin önemine işaret edilmiştir.

ISME- (The International Society for Music Education) bu açıdan müzik eğitimine ilişkin temel değerleri şu şekilde sıralamıştır:

- Tüm kültürlerde müzik eğitimine ihtiyaç vardır;
- Etkili müzik eğitimi çalışmaları saygı gören ve uygun niteliklere sahip öğretmenlere bağlıdır;
- Tüm öğretmen eğitimi müfredatları, hem yerel hem de uluslararası müzikleri seçecek beceri ve anlayışları sağlamalıdır;
- Resmi ve gayri resmi müzik eğitimi programları, özel ihtiyaçları ve istisnai yetkinlikleri olanlar da dahil olmak üzere, tüm öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarına hizmet etmelidir; ve
- Müzik eğitimi programları, her biri anlamaya ve çalışmaya değer olan çok farklı müzik dallarının varlığını bir çıkış noktası olarak ele dikkate almalıdır.
- Müziğin zenginliği ve çeşitliliği, kültürlerarası öğrenim ve uluslararası anlayış, işbirliği ve barış için fırsatlar sağlar; ve

- Müzik eğitiminde her yerde, her türlü müziğe saygı duyulmalıdır.
- Müzik öğrenme fırsatlarına tüm insanlara erişim ve müziğin çeşitli yönlerine aktif olarak katılma, birey ve toplumun refahı için önemlidir;
- Müziği öğretirken, her müziğin bütünlüğü ve değer ölçütlerine tam olarak saygı gösterilmelidir ve
- Müziğe erişim, müzik hakkında bilgi ve müzikal becerileri geliştirme fırsatları, insanların farklı müzik ihtiyaçlarını, ilgi alanlarını ve kapasitelerini tatmin etmek için çok çeşitli biçimlerde ortaya çıkabilir.

Günümüzde genel müzik eğitimin kapsam çerçevesinin kuramsal boyutlu genel kültür kazandırma niteliklerine ek olarak bireysel ilgilere ve popüler kültüre ilişkin müzik tercihlerine yöneldiği görülmektedir. Bu yönelimler arasında belki de en önemlisi, genel ve yaygın müzik eğitim sistemleri arasındaki kesin ayrımları giderecek, her iki sistemin yan yana paralel olarak kitlesel eğitim hizmeti götüreceği şekilde ortak bir yapılanma içerisinde olmasıdır.

6. BÖLÜM

SONUÇ ve ÖNERİLER

Ankara ilinde bulunan özengen müzik eğitimi veren kurumların çok yönlü incelendiği bu nicel ve nitel araştırmanın bulgularına dayalı olarak aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

- Ankara ilinde bulunan ve araştırmaya dahil edilen Milli Eğitime bağlı özengen müzik eğitim kurslarının kurulduğu yılların 1985 ile 2017 arasında değiştiği anlaşılmaktadır. Araştırmaya dahil edilen özengen müzik okullarının büyük bir oranının 2008-2013 yılları arasında faaliyete geçtiği belirlenmiştir. Bununla birlikte son yıllarda bu kurumların yaygınlaşmasında düşüş eğilimi olduğu görülmüştür.
- Araştırma kapsamındaki özengen müzik eğitimi veren okulların hizmet verdiği yaş gruplarına göre dağılımı incelendiğinde büyük çoğunluğunun 6-13 yaş grubundaki çocuklara yönelik eğitimler verdiği çok az bir kısmının ise genç ve yetişkinlere yönelik müzik eğitim programlarını gerçekleştirdiği görülmüştür.
- Araştırma kapsamındaki Ankara ili özengen müzik eğitimi veren okulların çalıştırdıkları öğretmen sayısının 2 ile 18 arasında değiştiği görülmüştür. Ağırlıklı olarak bur sayının 3 ile 5 arasında değiştiği görülmüştür.
- Araştırmaya dahil edilen özengen müzik okullarının çalgı eğitimi verilme durumuna göre dağılımı incelendiğinde %90'ına yakınında çalgı eğitimi verildiği bununla birlikte çok kısmında bu tür eğitim programlarının uygulanmadığı görülmüştür. Bu eğitimlerde en çok; piyano, keman, gitar eğitimlerinin verildiği bu çalgıların dışında flüt, viyolonsel, bateri, bağlama eğitimlerinin verildiği görülmüştür. Bu kurumlarda verilen müzik eğitimi türüne göre dağılım incelendiğinde Türk Halk Müziği, Türk Sanat Müziği popüler müzik ve klasik batı müziği ve jazz müzikleri olmak üzere zengin bir

çeşitliliğe sahip olduğu görülmüştür. Bu kurslarda en çok ön plana çıkan ve verilen müzik türleri popüler müzik ve klasik batı müziğidir.

- Ankara ilinde bulunan milli eğitime bağlı özengen müzik eğitimi veren okullar da müzik teorisi, müziksel işitme ve solfej eğitiminin düşük düzeyde verildiği görülmüştür. Birçok kurumda bu temel müzik eğitim ders ve konuları işlenmemektedir. Aynı şekilde özengen müzik okullarında müzik teorisi, müziksel işitme ve solfej eğitimlerine katılım düzeylerinin düşük olduğu görülmüştür. Araştırma kapsamındaki özengen müzik okullarının bireysel ses eğitiminin orta düzeyde verildiği görülmüştür. Bununla birlikte bu kurumlarda özellikle koro eğitiminin çok düşük düzeyde verildiği görülmektedir. Koro eğitiminde ise çocuk ve THM korosu ön plana çıkmaktadır.
- Ankara ilinde bulunan milli eğitime bağlı özengen müzik eğitimi veren okulların gösterilen talep durumuna yüksek ve olumlu düzeyde olduğu görülmüştür.
- Yapılan faaliyetler açısından özengen müzik eğitimi veren okullarının etkinlikleri incelendiğinde büyük oranda halka açık konserler düzenlendiği ve bu uygulamaya halkın katılımının çok yüksek düzeyde olduğu görülmüştür.
- Araştırmaya dahil edilen özengen müzik eğitimi veren okullarının konservatuara, güzel sanatlar liselerine ve eğitim fakültelerinin müzik öğretmenliği anabilim dallarına öğrenci yerleştirebilme oranının düşük düzeyde olduğu görülmüştür. Bu okulların yarısından fazlası eğitim verdiği öğrencilerinin müzik alanında kariyer yapmasına katkı sağlayamamaktadır.
- Araştırmanın son sonucu ise özengen müzik eğitimi veren okulların teoride ve uygulamada yaşadıkları sıkıntılara ilişkin durumdur. Açık uçlu sorularla elde edilen nitel bulgulara göre müfredatın yetersizliği ve eski olması, müfredatı izlemede yaşanan sorunlar, müfredatı uygulamada yetersizliklerin olması, araç-gereç ve zaman konusundaki sorunlar sıralanmıştır. Tüm bunlar eğitimin kalitesini etkilemektedir.

6.1. ÖNERİLER

- Toplumun tüm kesimlerinde genelde sanatın özelde müziğin rolü ve fonksiyonlarının belirlenmesine yönelik tarama araştırmaları yapılabilir.
- Müziğin, (kendimiz, diğer aile bireylerimiz ve toplumumuz olarak) bize nasıl aktarıldığının, anlatıldığının farkına varmayı sağlayan çalışmalar yapılabilir. Bu kapsamda tarihsel, sosyal ve çevresel faktörlerin müziği ve müzik eğitimini nasıl etkilediğini tespit etmeye yönelik araştırmalar yapılabilir,
- Farklı ülkelerde günümüzdeki ve geçmişteki, geleneksel ve güncel (ağdaş) müzik eğitim uygulamaları taranarak etkili müzik eğitim programları tespit edilebilir.
- Özenen müzik eğitim kurslarının zaman içinde müzik konusundaki kültürel değerleri, fikirleri, hisleri ve inanışları öğrenenlere nasıl aktardığı, transfer ettiğinin anlaşılmasını sağlamak üzere nitel araştırmalar yapılabilir,
- Özenen müzik eğitim kurslarındaki uygulamaları sağlıklı bir şekilde anlamak ve değerlendirmek için genel sanat teorileriyle ilgili ilişkileri açısından çalışmalar yapılabilir. Bu kapsamda Özenen müzik eğitim kurslarının kalitesi ve başarısı konusunda araştırma ve analizlere dayanarak kararlar belirlenmeli ve politikalar geliştirilmelidir.
- Toplum içinde kurulan ve müzik eğitimi için görev yapan birçok enstitünün, vakfın v.b.'lerinin amacı, gelenekleri, alışkanlıkları ve (sanatçılara ve topluma karşı) sorumlulukları konusunda saha araştırmaları yapılabilir. Bu kurumların bu hedeflerine ulaşmak için gösterdikleri iyi örnek çalışmalar konusunda paylaşımı sağlayacak platformlar oluşturulabilir,
- Özenen eğitim kurumlarının niteliğini yükseltmek, bu kurumlara yönelik ilgiyi artırmak için güncel (ağdaş) sanatçıların ve müzik eğitimcilerinin bu kurslarda eğitim vermeleri sağlanabilir,

- Özenen müzik eğitim kurslarının, finansman, ticari durumunu, alt-yapı ve araç-gereç yeterliklerine ilişkin araştırmalar yapılarak, bu kurslara destekler sağlanabilir.
- Özenen müzik eğitim kurslarının, sosyal ve ulusal medyada, popüler kültürde ve günlük hayatta anlamını ve etkisini artıracak tanıtım çalışmaları yapılabilir
- Bu kurslarda müzik yeterliklerini uluslararası standartlar ışığında kazandırma planlaması yapılabilir.
- Müzik eğitiminde zenginleştirilmiş bir müfredat kapsamında gerekli personel, araç-gereç ve alt yapı sağlama konusunda destekler sağlanabilir
- Özenen müzik eğitim kurslarında modüler öğretim programları ve yaklaşımları uygulayarak zengin bir müfredat portföyü sağlanabilir.
- MEB, Üniversitelerin ilgili bölümleri ile özenen müzik eğitim kurumları arasındaki ilişkiler güçlendirilebilir.
- Özenen müzik eğitim kurumları yönetici ve öğretmenlerine hizmet içi eğitim ve seminerler verilebilir.

KAYNAKLAR

- ACE (ArtsCouncilEngland) (2011). *Music education must move beyond classical and become more inclusive.* London, National Plan for Music Education.
- Akbulut, E. (1999, Mayıs). *Çalgı eğitiminde davranışların önemi.* Pamukkale Üniversitesi Eğitim Sempozyumu, Denizli.
- Alacapınar, F. Sönmez V. (2013). *Örneklendirilmiş Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (2.Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Alkar, R. (2008), *İlköğretim müzik eğitimi dersinde 2007-2008 eğitim öğretim yılında okutulan öğrenci çalışma kitaplarındaki şarkıların müziksel amaçları bakımından analizi.* Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Anderson, T. (2003). Art education for life. *International Journal of Art & Design Education*, 22(1), 58-66.
- Artut, K. (2001). *Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri.* Ankara: Anı Yayıncılık.
- Bilici, A. (2014). *Farklı güzel sanatlar ve spor lisesi mezunu öğrencilerin Müzik Öğretmenliği Anabilim Dallarında okutulmakta olan müziksel işitme okuma ve yazma dersinin başlangıç düzeyini belirlemedeki etkileri.* Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Boydaş, N. (2004). *Sanat Eleştirisine Giriş.* Ankara: Gündüz Yayıncılık.
- Bozdemir, Z. (2009). *Yaygın eğitim sürecinde yerel yönetimlerin rolü.* Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.
- Crooke, A. (2018). *The trouble with teaching music in our schools.*
Adres: <https://blog.oup.com/2014/10/important-issue-music-education-today/>,
Erişim Tarihi: 01.05.2018.

- Duncum, P. (1999). A Case for an Art Education of EverydayAestheticExperiences.*Studies in Art Education*, 40(4) 295-311.
- Davis, C. (2002).*Art Educationand Visual Culture, Advisory NAEA(National Art EducationAssociation, Spring 2002, 203-860-8000.*
- Ekici, K. (2011). *Yükseköğretim kurumlarının sanat eğitimi dersleri olmayan programlarında sanat eğitiminin gerekliliği*. Yüksek Lisans Tezi, On dokuz mayıs üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.
- Ersoy, A. (2002).*Sanat Kavramlarına Giriş*. İstanbul: Yorum Sanat Yayıncılık.
- Gençaydın, Z. (2002). *Sanat Eğitimsi Yetiştirmede G.E.F. Resim-İş Bölümünün Yeri ve Bugünkü Durumu*. Gazi Üniversitesi 1.Sanat Eğitimi Sempozyumu. Ankara.
- Gökbulut, N. (2005, 2-5 Haziran). *Temel Eğitim ve Ortaöğretim Kurumlarında Resim Dersi Süresinin Önemi ve Sanatta Anadolu Aydınlanması Beklentisi*. Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sanatta Anadolu Aydınlanması Ulusal Sempozyumu. Erzurum.
- Hesapçıoğlu, M. (2011). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Ankara:Nobel Yayıncılık.
- ISME (International Societyfor Music Education). (2018). *Supportingandpromotingmusiceducationandmusicmakingforall*. Adres:<https://www.isme.org/about>, Erişim Tarihi: 24.05.2018.
- İkiz, F. (2010). *İstanbul'da yaygın eğitimde görülen bağlama öğretim problemleri*. Yüksek Lisans Tezi,İstanbul Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- İmik, Ü. (2012). Türk kültürünün yaşatılmasında müziğin önemi ve genç dinleyiciler üzerindeki etkileri. *İnönü Üniversitesi Sanat Ve Tasarım Dergisi*, 2(4), 47-59.

- İmik, Ü.,ve Dönmez, Y. E. (2017). Özengen Müzik Eğitimi Veren Kurumlarda Türk Müziği İlgisi: Malatya Örneği. *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi*, 3(2), 114-128.
- Karan, M. (2011). *Özengen müzik eğitimi veren kurumlarda çalgı eğitimi alan öğrencilerin mesleki yönelimlerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi,Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Karasar, Niyazi (1999). *Bilimsel Araştırma Yöntemi* (9. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kardeş, T. (2013). *Mesleki müzik eğitimi veren devlet konservatuvarlarındaki klâsik Türk müziği üslûp ve repertuar eğitiminin içerik ve yöntem bakımından incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi,Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,Afyon.
- Kocabaş, A. (2003). *Müzik Öğretiminin Temelleri*. İzmir: Egetan Basın Yayın
- Kocabaş A. ve Selçioğlu E. (2003) İlköğretim 4. ve 5. Sınıf Müzik Dersinin Gerçekleşme Düzeyine İlişkin Öğrenci Görüşleri, *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*,8, 1-12.
- Küçüköncü, Y. (2006, 26–28 Nisan). *Eğitim Sistemindeki Yeniden Yapılanma Sürecinde Müzik Öğretmeni Modelleri*. Ulusal Müzik Sempozyumu,Denizli.
- MEB (Millî Eğitim Bakanlığı) (2018a). *Müzik dersi öğretim programı* (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar). Adres: <http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=357>,Erişim Tarihi: 14.03.2018.
- MEB (Millî Eğitim Bakanlığı) (2018b). *Müzik dersi öğretim programı* (9, 10, 11 ve 12. Sınıflar). Adres: <http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=359>Erişim Tarihi: 14.03.2018.

- Mercin, L.,ve Alakuş, A. O. (2007). Birey ve toplum için sanat eğitiminin gerekliliği. *DÜ Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9, 14-20.
- Naea (National Art Education Association) (1994). *The National Visual Arts Standards*, Natl Art Education Assn, Reston, Usa.
- Oktay, C. (2017). *Türkiye’de özengen müzik eğitiminde uluslararası sertifikalı müzik eğitimi programlarının işlevinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Özdek, A. (2006). *Özengen müzik eğitimi veren kurumlarda klasik gitar eğitimi*. Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Özer, U. (2006). *Anadolu güzel sanatlar liselerinde verilen keman eğitiminde çift ses çalma durumlarının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- San, İ. (2004). *Sanat ve Eğitim*. Ankara: Ütopya Yayıncılık.
- Say, A. (2001). *Müziğin Kitabı*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Saydam, R. (2003). Cumhuriyetimizin 80. yılında Müzik Sempozyumu, İlköğretim Okulu 1. ve 2. devre müzik Eğitiminde Eğitimci Sorunu, Malatya: Öncü Basım evi: Pegem A Yayıncılık.
- Sönmez, V. (2011). *Eğitim felsefesi* (10. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Şenocak, E. (2005, 14–16 Nisan). *Müziğin İnsan Yaşamındaki İşlevi*. Erciyes Üniversitesi GSSF Müzik Bölümü Sempozyumu, Kayseri.
- Şişman, M. (2015). *Eğitim bilimine giriş* (14. Baskı). Ankara: PegemA Akademi
- Tanyıldızı, İ. N. (2011). Türk kültürünün gençlere tanıtımında medyanın rolü: Hacı Bektaşî Veli, Mevlâna ve Yunus Emre. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaşî Veli Araştırma Dergisi*, 59, 101-118.

TDK (Türk Dil Kurumu). *Büyük Türkçe sözlük*. Adres: (http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5a9abdda980000.99757650), Erişim Tarihi: 03.03.2018.

TheNationalAssociationfor Music Education. (2017). After-School Music Education Programs. Adres: <https://nafme.org/about/position-statements/after-school-programs-and-music-education-position-statement/after-school-music-education-programs>, Erişim Tarihi: 15.05.2018.

Tuzlak, B. (2004). *Sanat eğitimi ve çevre ilişkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Uçan, A. (1996). *İnsan ve Müzik- İnsan ve Sanat Eğitimi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Uçan, A. (1997). *Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Uçan, A. (2001). Yirminci Yüzyılın Başında Türkiye’de Müzik Eğitime Genel Bir Bakış. *SDÜ Burdur Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 176-205.

Uçan, A. (2002). *Türkiye’de Çağdaş Sanat Eğitiminde Öğretmen Yetiştirme Süreci ve Başlıca Yapılanmalar*. Gazi Üniversitesi 1. Sanat Eğitimi Sempozyumu. Ankara.

Uçan, A. (2005). *Müzik Eğitimi: Temel Kavramlar – İlkeler – Yaklaşımlar ve Türkiye’deki Durum*. Ankara: Evrensel.

Uslu, M. (2009). *Cumhuriyet’in İlanından Günümüze Türkiye’de Müzik Eğitimi Üzerine Bir Çalışma*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Yayınları

Yıldırım, Ali, Şimşek, Hasan (2000). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (2.Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldırım, Ali ve Şimşek, Hasan (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldız, G. (2003). Çocuklarda Müziksel Gelişim. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 10, 184-191.

EKLER

Ek-1: Görüşme Formu

Aşağıdaki görüşme sorularına vereceğiniz cevaplar yalnızca Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı'nda Yüksek Lisans öğrenimi görmekte olan Harun Tepeli'nin "Ankara'daki Özenen Müzik Eğitimi Veren Kurumların Çok Yönlü İncelenmesi" adlı tez araştırmasında kullanılacaktır. Katkılarınızdan ötürü şimdiden teşekkür ederim.

Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi
Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğretim Üyesi
Dr.Ögr.Üye. Gözde Yüksel

Görüşme Soruları

1. Kurumunuz kaç yılında faaliyete geçti?.....
2. Kurumunuz daha çok hangi yaş grubuna yöneliktir? Çocuk ( ) Genç ( ) Yetişkin( )
3. Kurumunuzda kaç müzik öğretmeni görev yapmaktadır?.....
4. Kurumunuzda çalgı eğitimi verilmekte midir? Evet ( ) Hayır ( )
5. Veriliyor ise hangi çalgılar? Bağlama ( ) Ud ( ) Kanun ( ) Keman ( ) Viyola ( )
Viyolonsel ( ) Flüt ( ) Piyano ( ) Diğer .....

6. Kurumunuzda hangi müzik tür veya türlerine yönelik eğitim verilebilmektedir?
Türk Halk Müziği ( ) Türk Sanat Müziği ( ) Klasik Batı Müziği ( ) Popüler Müzik
( ) Diğer .....

7. Kurumunuzda müzik teorisi, müziksel işitme ve solfej eğitimi verilmekte midir?

Evet ( ) Hayır ( )

8. Veriliyor ise katılım ne düzeydedir? Çok İyi ( ) İyi ( ) Orta ( ) Zayıf ( ) Hiç ( )

9. Kurumunuzdabireysel ses eğitimi verilmekte midir? Evet ( ) Hayır ( )

10. Kurumunuzda koro eğitimi verilmekte midir? Evet ( ) Hayır ( )

11. Evet ise verilen koro eğitimi aşağıdaki türlerin hangisini/hangilerini kapsamaktadır?
Çocuk Korusu ( ) Çok Sesli koro ( ) Türk Halk Müziği Korusu ( ) Türk Sanat
Müziği Korusu ( )

12. Kurumunuza talep ne düzeydedir? Çok İyi ( ) İyi ( ) Orta ( ) Zayıf ( ) Hiç ( )

13. Kurumunuzca halka açık konser veya benzeri etkinlikler düzenlenmekte midir?

Evet ( ) Hayır ( )

14. Düzenlediğiniz etkinliklere dinleyici katılımı ne düzeydedir?

Çok İyi ( ) İyi ( ) Orta ( ) Zayıf ( ) Hiç ( )

15. Son 5 yıl içerisinde kurumunuzda müzik eğitimi alan kaç öğrenci mesleki müzik
eğitimi veren kurumlarca yapılan giriş sınavlarında başarı sağlamıştır?

Konservatuvar.....

Eğitim Fakültelerinin Anabilim Dalları.....

Güzel Sanatlar Fakülteleri.....

Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri.....olarak sınıflandırsak.

16. Özengen Müzik Eğitimi veren bir kurum olarak teoride ve/veya uygulamada sıkıntı yaşadığınız konular var mı? Evet ( ) Hayır ( )

17. Varsa

nedir/nelerdir?

Ek-2: İzin Belgesi

T.C.
ÇANKAYA KAYMAKAMLIĞI
İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 78520003-605.01-E.8797641 03.05.2018
Konu : Araştırma İzni
Harun TEPELİ

İLGİLİ KURUM MÜDÜRLÜKLERİNE

İlgi : a) MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 2017/25 nolu Genelgesi.
b) İl Milli Eğitim Müdürlüğünün 02.05.2018 tarihli ve 14588481-605.99-E.8696572 sayılı yazısı.

Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Müzik Eğitimi Yüksek Lisans öğrencisi Harun TEPELİ'nin "**Ankara İlinde Bulunan Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Özengen Müzik Eğitimi Veren Kurumların Çok Yönlü İncelenmesi**" konulu tez çalışması kapsamında uygulama talebi Araştırma Komisyonunca incelenmiş olup; ilçemize bağlı ekli listede adı geçen kurslar'da uygulamanın yapılması ile ilgili İl Milli Eğitim Müdürlüğünün ilgi (b) yazısı ilişikte gönderilmiştir.

Uygulama formunun (2 sayfa) uygulama yapılacak sayıda araştırmacı tarafından çoğaltılarak, araştırmacının ilgi (a) genelge çerçevesinde, ilçe milli eğitim müdürlüklerinin sorumluluğunda okul ve kurum yöneticileri de uygun gördüğü takdirde gönüllülük esasına göre yazımız ekinde gönderilen mühürlü uygulama araçlarının uygulanmasına izin verilmesini rica ederim.

Hasan Hüseyin ÖZİPEK
Müdür a.
Şube Müdürü

Ek :1-Uygulama Formu (6 Sayfa)
2-İlgi (b) yazı (1 Sayfa)
3-Kurs Listesi (4 Sayfa)

DAĞITIM:
Ekli Listede Belirtilen Kurslar

Sarımsık Kemal Mah. Kurumlar Cad. No 7-C Kızılay ANKARA
Elektronik Adres: www.meb.gov.tr
E-posta: cankaya@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: Yağmur ÖZTÜRK Memur
Tel: (0 312) 4186875/144
Faks: (0 312) 4192784-85

Bu belge elektronik ortamda yayımlanmıştır. İhtiyaç halinde elektronik ortamdan erişim için adresinden 6064-cc60-3cae-8178-2b75 kodu ile teyit edilebilir.

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 14588481-605.99-E.8696572
Konu : Araştırma İzni

02.05.2018

..... KAYMAKAMLIĞINA
(İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü)

İlgi: a) MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün 2017/25 nolu Genelgesi.
b) Necmettin Erbakan Üniversitesi'nin 09/04/2018 tarih ve E.5211 sayılı yazısı.

Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Müzik Eğitimi Yüksek Lisans öğrencisi Harun TEPELİ'nin "Ankara İlinde Bulunan Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Özengen Müzik Eğitimi Veren Kurumların Çok Yönlü İncelenmesi" konulu tez çalışması kapsamında uygulama talebi Araştırma Komisyonumuzca incelenmiş olup ilçenize bağlı ekli listede adı geçen okullarda uygulamanın yapılması Müdürlüğümüzce uygun görülmüştür.

Uygulama formunun (2 sayfa) uygulama yapılacak sayıda araştırmacı tarafından çoğaltılarak, araştırmacının ilgi (a) genelge çerçevesinde, ilçe milli eğitim müdürlüklerinin sorumluluğunda okul ve kurum yöneticileri de uygun gördüğü takdirde gönüllülük esasına göre yazımız ekinde gönderilen mühürlü uygulama araçlarının uygulanmasına izin verilmesini rica ederim.

Vefa BARDAKCI
Vali a.
Milli Eğitim Müdürü

EKLER:

Uygulama formu (2 sayfa)
Okul Listesi (8 sayfa)

DAĞITIM:

Çankaya-Etimesgut-Gölbaşı
Keçiören-Yenimahalle

T. C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Özgeçmiş

Adı Soyadı:	Harun TEPELİ	İmza		
Doğum Yeri:	Ankara/ Keçiören			
Doğum Tarihi:	28.01.1988			
Medeni Durumu:	Evli			
Öğrenim Durumu				
Derece	Okulun Adı	Okulun Adı	Okulun Adı	Okulun Adı
Ortaöğretim	Avni Akyol İlköğretim Okulu	Avni Akyol İlköğretim Okulu	Avni Akyol İlköğretim Okulu	Avni Akyol İlköğretim Okulu
Lise	Kırıkkale Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi	Kırıkkale Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi	Kırıkkale Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi	Kırıkkale Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi
Lisans	Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi A.B.D	Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi A.B.D	Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi A.B.D	Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi A.B.D
Y. Lisans				
İş Deneyimleri	T.C Millî Eğitim Bakanlığı Müzik Öğretmenliği			
Tel:	0 536 287 53 51			
Hakkımda Bilgi Almak İçin Önerebileceğim Şahıslar	Gözde YÜKSEL			
Adres	Süvari Mahallesi Arguvan Sokak No: 26/ 7 ETİMESGUT- ANKARA			